

309X OCE

మేనా మాతృకదారుడు

649

చైనాబజారుకోర్కె, మద్రాసు.

నిరంజనుగ తయారుచేయబడిన కాస్త్రియకౌషధములకు పుట్టినిల్లు. కావటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

ధూమ పానము

(సోమంచి సూర్యనారాయణశర్మగారు)

నల్లమందు సారాయి బ్రాండ్ మొదలగు మద్యద్రవ్యములెట్టివో పొగాకు నట్టివోనికర పదార్థ మేమోనో అర్థమును పొగ పీల్చు దురభ్యాసమునకు లోకము య నేరులు పాడగుచున్నది. కొందరు మితిముగా మామూలుటలను మూడు చుట్టలను మాత్రమే కాల్చుచుంటిమని చెప్పవచ్చును. కాని మద్యద్రవ్య సేవన ములో మితి యెన్నడును నిలువదు. మెదడు నోరుబుల్లలను గాల్చుటకు ప్రోత్సాహించి యిప్పుడు దిండుకను కందచుట్టలైనను కాల్చుచో పాడలేనివారి నెందరినీ నుము చూచుట లేదు? వైగా చుట్టల గాల్చుచో నన్ను జీర్ణము కదనెదరు. సిగరెట్టు లుండె లార్చుచేయును. కాని చుట్ట నలవాటు చేసికొని దానిని కదిలితి వని యాలోచనాస్త్రాగ్రామముగా వర్తింపచున్నట్లు వచింతురు. వత్తియను దీనిని మానవ జీతాంశముగ నెంచి తన ముద్దుబిడ్డకు మాటులు రాకము చేర చేడ్డమును ననే యలవాటు చేయుచుండుట మహాభూముగా నున్నది. నవనాగరమునకు బలియై పొగ వీపు నభ్యాసించివారు రూలరు సిగరెట్లు, శ్రీకాశిల్లు సిగరెట్లని ఏవో వి తనింతరముల సిగరెట్లు కాల్చుచు కేదో భుజ్యము చేయుచున్నట్లు భావించుకొందును చుట్టలను వదలి సిగరెట్లను చేపట్టుట సుత్తు నాకరతా బ్ర గుణవిశేషములలో నొకటి. వీ యెల్ల వచ్చెంచు ధనముతో నెన్ని సతా న్నముల నొసగవచ్చునో నుంతయైన ప్రసాదించుటలేదు. ధనస్థులు చుకటయే కాక నీరుభ్యాసము తమ కిరీరముల కెట్టిసిత్తికెచ్చుచున్నదో కానంత గమనించుటలేదు సిగరెట్టుపొగ లోనికి ప్రవేశించినపుడు ఊపిరితిత్తులయం దంతటను వ్యాపించి కాని ఉపరిభాగమునంత నొక్కసారి చెడగొట్టునని ముందు తెలియజేయుచేతనే వారిలో బాలకుండి యాహ్వానముపా లగుచున్నాడు.

పొగాకుపొగలో గలంతటి గాఢమపదార్థములు మరెవ్వియు లేవని వైద్యశాస్త్ర వేత్తలచాళిపానుము. అందరినికొకటే ఆన విషపదార్థమునుగూర్చి యనేక ప్రంభములు వ్రాయబడియున్నవి. అతి శరీరములలో నన్ను పుడు గుండెకును మొదటికిని చురుకు పుట్టించుచు, రక్తనాళములను విగ్రహింప రక్తమును వడిగా ప్రవహింపజేయును. కాని వెంటనే పొగాకు గుణము తగ్గిపోగానే అన్నియును చుండగిట్టికొని బడను. దానిని తిరిగి ఉపయోగింపవలసిన యవసరము లేకుండును. ఆసమయమున దానిని వాడిననేగాని మున్ను కాంముగా నుండదు. దార్ద్రముగా నన్నట్లు తోచదు. కాననే వెంటనే ఆది లభింపనప్పుడు పిచ్చియై తిన్నట్లయ్యెదగ. క్రమక్రమముగా శరీర తత్త్వము మాత్రం రక్తము ప్రవహించు మార్గములయందు జెడను. కార్మమును, మూత్రపుత్తియును పొగాకులోని విషపదార్థములు రక్తములో లేకుండుటకు శ్రమపడి వని చేసిచేసి శీర్షకాలము ననే పాడగును. రక్తనాళములలోని చర్మము గట్టిడిగోయి రక్తమును ముందుకు త్రోసివేయు పనిని మోనివేయును. ఇందు వలన గుండెలు చురింత పని చేయవలసినప్పుడు, ఈకాణమున గుండె లొక్కొకపు దాకస్థికుముగా నాపోయి మృత్యువు వాత బడవేయును. గొప్పగొప్ప గాజీలు జేత్తిలను, లక్షాధికారులను మాత్రముగా ప్రాణములను విడిచెను. ఎడగాను, చుంచులను ఎక్కువగా పాటుపడుటవలనకు, మొదలగు పని మితిమీరుటవలనకు అది యనున నెదరు కాని యిట్టి చెడ్డ యలవాటు చేతకుక్కంటికి పాపాన్యరణమును కల్గించుచున్నది.

“పొగచుట్టల, బీడిను సిగరెట్లు వ్రాబోతు చెడి పోవును నీ సోపైకొమ్ముభాగము” అను పద్యమును బాలురచే జదివించి యర్థమును బోధించుటయి యెంతమోరీ పాత కాలాపాధ్యాయుడగు నీ దురభ్యాసమునకుం బూర్తిగా లోనయి తన చొక్కాయజేబుల ఘంటెకులలతో బాటు సిగరెట్టుల వ్రాత బల్లయలో నీచున్ను పుణి లతో బాటు ధూమచ్ఛదపు ణికింను భద్రదోయోగముననుట మిగల సంభావకరమగు విషయము. కట్టవాడెక్కడైన నానిని గనిపెట్టి “మీ చేల గాల్చెద”ననిన ను జేమి జనాబు నీతగలలో ఒక వేళ తనకు నల యధికాముచే గనిమియె, నాలుగుదెబ్బలు కొట్టియో వానికొట్టిని మూయునో యనకొందరు. తక్కిన బాలర కీహాస్యము వెల్లడికాదా? ఆచరణకూన్య చుగు బోధనమున కేమినిలవ యుండునో గురుని కెదుగాడతేక యపుటి మారకొన్నను తనవార గురువు చేయు పనిలో నెంత సౌభ్యమున్నదో యని యదివఱ కలవాటులేని బాలునికిండ రుచి చూడవలయునను గట్టి తలంపు జరించును. ఈ తలంపునకు ఈ విద్యలో సంతమున్న పండితుడై స్నేహితునిప్రోత్సాహము తోడుగా గొలిదికాలములోనే సిగరెట్లు వ్రాబోతు సవర్ణదగును. అనుభవము హెచ్చినకొని “మామగారే కాల్చెదను. నను కేమిభయమురా?” యని బహిరంగముగ నే గునియెదుటనే తన పనిని నెరవేర్చుచుండును. గురువుగారియొద్ద నేర్పిన యే విద్యయు నిలువకపోయినను ఈవిధమూత్రము జీవితాంతము వలకు నుత్తిరముగా నెలకొని యు పయోగించుచుండును. నేను మూడు పిల్లలలో ఒకరికి నెద ననియు, నేను చెంటితోడ నేక కాజేనెద ననియు బాలురు తమలో దాము పండితులను

చేసికొనెదరు. ఇటులనే సహవాసదోషముచే బాలురందరిలో నీయలవాటు త్వగ్గో పట్టువడుట కవకాశము కలుగుచుండును. పాతకాలలలోనుండి బాలురు చెప్పకుండ పారిపోవుచుండుటయు, అశ్రద్ధతో వర్తింపచుండుటయు, పాతముల జరుపుట యం దనిష్టముతో నుండుటయు, అడిగినమాటకు సరియగు సమాధానము చెప్పక చిగాడుపడుచుండుటయు నీ యలవాటు నకు ఫలితములేయని యనుభవకాలు లనెదరు. ఇంచుక కనిపెట్టి చూచిన నయ్యది నిజమే యని యూహింపవలయు. అలవాటు పడిపిచ్చుట విడచాడుట కష్టము. ముందుగా జాగ్రత్తపడుట మంచిది. తల్లిదండ్రులు తనకేడ్డలను బాల్యముననే యిట్టి దురభ్యాసములకు దూరముచేయవలయును. పాడిత్యమునే కాక భ్రష్టమునుకూడ బాలురు గమనించి కాని యెవ్వరికి నుపాధ్యాయుడవని నీచుదగదు. గురుని గణములే కిప్పునికి నలవాటు సహజము. అందును చెడుగుణములైన జెప్ప నక్కఱయేలేదు. పద్విద్య యనగ నుభ్యాసములే యని తెలిసికొనునది. పదభ్యాస యంతయు కాని విద్యనా నదిని పనేకుడను. అట్లు చదివిన విద్య యాచర్యములను వృద్ధిచేయుటకే పనికివచ్చును చెడుస్నేహితులవలెను. చెడుపుస్తకములకు డ్రాఫ్టు పున రర్జియును. కొన్నిచోట్ల బడిపిల్ల లేదెన తప్పచేసిన సిగరెట్టులు లంచముగా స్వీకరించి తమచి విడుచు గురువులను గలరు భావదేశాభివృద్ధి విద్యార్థులమీదనే యాధారపడి యుండుటచేతను, చాల మంది విద్యార్థులను కాలంకడే యిట్టి దుష్ప్రసములకు బాల్చుడితుని చేపట్టుచేతను, నైన వికంపబడిట్టి గురువులను ముము నిత్యమును కనుచు వినుచు నుండుటచేతను ఇ తివట్టునకు వ్రాయవలసినచ్చింది. బాలర సత్విద్యార్థులుపాలుగా నీకుండు టిక్కెట్టుబాలుల జేసి సమచితముగ శిక్షించి పద్విద్యగలపు డని యాదాగూర్చుండు లగు మహాధ్యానసాధకులను, గాతాబుమున వినునక వారు బాలరను దండించుటకు వారికి సంతృప్త్యాత్మకత్ర్యము నొసగవల నని బాలర లిల్లి దండ్రులను పదనముగా వేకునాచుచున్నాడు.

ఒక పండితుడు తనసోదరు డొకాడ చుట్టగాల్చుచున్న వానికడ గూర్చుని మాట్లాడినందులకు కఠినముగా దండించెను. అదేమని యక్కడ నున్నవారు ప్రశ్నింపగా “పొగాకువాసన యెంతమాత్రముం గట్టినివాడు, యాదినమున నెట్లో చుట్టగాల్చుచోట గూర్చున్నయడల కొం నేటికి యభ్యాసమై యావాసనను సహించులుగును. అనగా కొంత ప్రా తమైనివాడట యది యొక బాధగా గనబడుదు వైగా యావాసన వాహూనియ వాంఛపుట్టి లేజిడినమున నక్కడకే యేగును శాలెడిదములకే చుట్ట గాల్చుకలెనేడి యుడేము పాడయను. అంతట నీడ్డ యలవాటు పట్టుకొను. దుష్ప్రసముల పాల్పాకుండ దండింప వలదా?” అని సమాధాన మిచ్చెను.

ఏదోబుచ్చుగాని ఉమ్మివేయు చుంటున్న సంభవంప దనియు అట్లాక నమియుచున్న వారికి రోగములు కచ్చుని యు కచేరిలగాన, సినిమాలగాన, ఉపన్యాసమందిరములలో ను ఉమ్మియు చున్నందులన నితరుల కనేకులకు రోగములు కచ్చుచున్న వనియు సహేతుకము లగుసగుతులను వ్రాయించి ప్రచురిణాఖివారు కరకృతములను పంచిపెట్టు చున్నాడు. అట్లు తరుచుగా నమియుచుండు దురభ్యాసము చుట్టగాల్చు వారినుండే గనబడుచుండును. అట్టివారి పిల్లలు నావోటు నక నెంతమాత్రమును సందేహించక నెక్కడన్న నక్కడనే యమియు చుండురు. రోగముమాట యెప్పుడు ముందుగల పంకియు నానచేయుచు నెదుటివారికి గడుపేయముగ వర్తింపచుండురు. అనేక లిట్టిచులవాటునకు లోనగుటచే నీని తప్పగా భావించి యెవరకు నందరింగుట లేదు. ప్రభుత్వము వారైన తనకట్టుబాటుల జేయకుండుట యనుచితము. రయలు బండి శ్రీలతో నిండియున్న మోటుతనముగ త్రోసికొని వచ్చుచేగాక శ్రీలు వాన పడకల:ని మోటునెట్టుచుండ తమపని మానకట్టుదలతో సాగి చుచు బడిగోనే నామానుల మీదనే యమియుచుండు చుక్రూయలకు దలచుట కసహ్య మగుచున్నది. కర్మకాలలో వందలను చుట్టగాల్చు వారేయయ నేలయంతయు నమ్మి నీటిచుయును చేయుచుండురు. ఈదురభ్యాసము ప్రజలలో హద్దుమారి పోవుటచే ప్రచురిణాఖి వారి యాశయము నెఱవేరుటలేదు. దీనిని చెడ్డచులవాటుగ నిందింపరు. పనికిరా ఆరోగ్యకరమని వాదించువారు మోడ తెరిగి పోవుచున్నాడు.

పద్యపాన దురాచారమును నిర్మూలించెదమను నిరాకరణవాదులు నీవిషయమున నందరితోబాటే యగుచున్నాడు. అనగా నీయభ్యాసము జీతమంతట సంతగా వ్యాపించినదన్నమాట. అలవాటుయినదేదప విడుచు టెంతయో నిగ్రహశక్తియున్న వారికి గాని సాధ్యమగునా? ఒకయసహాయవాది మహాత్ముడు నిర్బంధింపబడినప్పటినుండియు నన్నమునుమాని కాయలను గింజలను దిని జీవించుచున్నాడు. గడ్డమును నెంచుచున్నాడు. కాని పొగచుట్ట నింకన విడువకాలకున్నాడు. బుద్ధిపూర్వకముగ నాయలవాటును విడచాడలేకుంటి నని చెప్పకొనుచున్నాడు. కారాగృహవాసము మూలమున దేశీయుల ననేకుల నిట్టి దురభ్యాసములనుండి విముక్తులజేయుచున్నందులకు ప్రభుత్వమువారి నభినందింపవచ్చును.

పద్యపానమేధోద్యమమున బనిసేయువా రీ సమయమున నీదురభ్యాసమును ఎవరిచుట్టునకు వారైనను వదలివేయక బ్రతుక్కించుట సమంజసము. పద్యపానమున కన్ననిది తక్కువ వ్యసనము కాదని భావించవలయును. దానికన్న నిదియెక్కువగా గూడ వ్యాపించిపోయినది. పెద్దపిన్నలభేదమును పాటింపనీయుట లేదు. భోజనమునకన్న నవశ్యకార్థముగా బరిగింపబడుచున్నది. ఎంతమందియో నునుమాదులు, నుమాపులు నగు బాలకులు, కత్తులములు శిష్కించిపోయిన వారై, దుర్బలులై మందవతులై చెడిపోవుచున్నారు. ఒకవంకనుండి జాతని బాగుచేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇట్టిసిత్తిలో నీదురభ్యాసమునుగూర్చి తెలియనివారికి జక్కగా బోధింపుచున్నవో కొంతవరకయిన ప్రయోజనముకలుగక పోదు. ముందు వారయినను జాగ్రత్తపడుట కవకాశ ముండును. జనుల నీగువ్యస్థ సనము పాల్పానీకుండుట ప్రభుత్వమునకువలెనే సంఘజేయముకు పాలుబడువా రందరికిని విధియని విన్నవించి ఇంటిలో విరమించుచున్నాను.

తెనుగు కాలికొ బైందు

సివిల్ ప్రాశీడరు కోడ్	5	0	0
క్రిమినల్ ప్రాశీడరు కోడ్	6	0	0
ఇండియన్ పీసల్ కోడ్	3	0	0
శతకరత్నావళి (గ్లేజు)	2	0	0
సుమతి, నరసింహ, వేమన, విడిగా	0	2	0
శృంగార రత్నశతకము	0	3	0
వేణుగోపాలశతకము	0	3	0
కాళహస్తి లింగశతకము	0	3	0
రామలింగేశ శతకము	0	3	0

విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు - మదరాసు.

వేదం కంపెని, మద్రాసు.

మహాత్త గాంధీ గ్రంథములు

గా. హరినర్సోత్తమరాయ కృతులు.

మూర్ఖ రాజు:- (టాల్సుటాయికథ సీతీకనవృత్తన తావలము) 0-4-0

సీతిధర్మము:- (మహాత్ముని జీవితరహస్య మిందుగలదు) 0-4-0

ప్రభుత్వము:- (తేట తెలుగులో రాచరికపు వర్ణన) 0-8-0

శ్రీరామచరిత్ర:- (పోతన రామాయణ మునకు హృద్యమగు వ్యాఖ్య) 0-8-0

అబలాసచ్చరిత్ర:- (సుప్రసిద్ధము అచ్చమాంబ ప్రణీతము 11 భాగము) 1-4-0

Neglected Emperor Poet 0-8-0

వేదం కంపెని, మదరాసు.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

మోగ్యతాపత్రములు

(1) నేను 5 సంవత్సరములకుండి విడువని తుయవ్యాధిచే బాధపడుచుంటిని. కొన్ని వేళలో ప్రాణముకూడ విసికిపోయినది. కాశిపట్టణములో నుండు, 'దుర్గా మెడికల్ హాల్' వారిచ్చిన స్పెషల్ ఆస్ట్రోక్యూర్ అను దివ్యవధమున నేవించుట చేతనే నేను ఇప్పుడు సదరు వ్యాధితోక సౌఖ్యముగా నున్నాను.

తెంగుకూరు 4-8-20 } ఆర్. ఎన్. చ్చెట్టి

నవలలు కథలు

శృకానవాటిక - గొప్పవనల	1	0	0
వీరపూజ - గొప్పచరిత్ర	1	0	0
విజయనగరరాజుల కథలు	0	3	0
చిత్రాచరాజుల కథలు	0	4	0
డిల్లీచక్రవర్తుల కథలు	0	4	0
గోల్కొండ నవాబుల కథలు	0	2	0

0-8-0 అణాల పుస్తకములకు తక్కువ పంపము.

కలాభినర్ధనీ పరిషత్తు, రాయవరం. (గోదావరజిల్లా)

శ్రీయుత అంబాయిదాసు దేశాయి గారు

ఘోష్టర రాష్ట్రమునందొక సంస్థానాధీపతి

అసహాయోద్యమము నవలంబించుట -

ప్రభుత్వమువారు సంస్థానమును వశపఱచుకొనుట ప్రభుత్వోద్యమముల నిర్వహణము హిందూదేశమున దన్ని రాష్ట్రములలోను నిరంకుశ చర్యలవలన తీవ్రముగా నుండి యుండుట చేతయులందఱెఱిగిన విషయమే యైనను శ్రీయుత గోపాలదాసు అంబాయిదాసు దేశాయిగారి జమీందారి ప్రభుత్వమువారు వశపఱచుకొనుట వారి నిరంకుశచర్యల కన్నిటికి మహామూఢత్వమై యలరారుచున్నది. శాస్త్రము వాగులుగానుండి తీయఁబడిన మహాభోగముల ననుభవించుచు సంస్థానాధీపతులను మించియుండిన పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, జే.కె.బి.ఎం.ఎ. చిత్తరంజనదాసు, గాంధీజీ మహాదేవ్యవంతులు పూవుగు సర్వభోగముల పరిత్యజించి భారతీయుల జన్మహక్కుల కొరకు కారాగృహములందు గూడఁజేరిరి. ఇప్పుడు దేశీయులను నిర్లక్ష్యముగ వేలకొలదిగ విచారణ ప్రమాదముల గావించి కఠినశిక్షలను పొల్పుచుండుట అత్యంత మనః తలించి ఘోరరూపమును కలిగియున్నది. నీ సంస్థానాధీపతి, యీ దయామయుడు, సంస్థాన ప్రజలనందఱ యభ్యర్థించు కన్నుజీర్ణలనై మాయమొనఁచుచు నీ కృపాసాగి, నిజాధికార ప్రతిష్ఠా సంరక్షణ దురభిమాన చేతన్నుడుగాక - మహాదేవ్యవంతులను ముఠాకీర్తికై డుక్కుగ్రాహిణులనుగాక - సౌమ్య విషయవత్తుడై ప్రజలతో కలసి మెలసి వాకీప్రభువులతో కలసియుండుట భావించిన యీ ప్రభుత్వ శ్రీయుత గోపాలదాసు అంబాయిదాసు దేశాయిగారు స్వదేశీయుల దుష్కృత్య చింతించుకొనఁజూపఁబడిన గవర్నరు రాజకీయ భోగములను సర్వజ్వాలామయముగాఁగఁగి స్వాగత మొసంగుటకు జూరకయు నిలువ లేదనెను అసహాయోద్యమమును పరిత్యజింపవలెనని ప్రభుత్వము వారి సంగిన యజ్ఞము గలనఁచెననియును వారి జమీందారుని సంస్థానమును విశేషముగాఁగిరి. తన సంస్థానమునైన గోల్పోవుట కంగీకరించు గాని యీ స్వార్థాన్ని- యీ దేశాధికారి దీక్షితుడు అసహాయోద్యమమును విడనాడుట కంగీకరింపలేదు. ప్రత్యక్ష విషయమును గూడ మహాత్మాగారు కఠినము చేతయులు యావరణశిలు దొనరించిన మహాత్మాగారు గలనొందినైన త్యాగవహినుని గుర్తించెదరు గాక. ఖడ్గబుట్టు కట్టుకొనుట మహాత్మాగారు? మద్యపాన పరిత్యాగము మహాత్మాగారు? స్వదేశీయులు- స్వస్థానముల తోడ్పడు వారు- నిత్యజీవనమున సృష్టిపరమైన మానవసౌందర్యము- పంచమలని కఠినశిక్షలపడిన అనంగు భారతీయులకు లట్టి నిన్నుజాతుల నాదరింపట మహాత్మాగారు? ఇట్టి అల్పతనత్యాగముల నొనరించుటకే ఎన్నియో ధర్మపన్నుల నేరపు వెట్టు చేతయి సోదరులు దేశాయిగాఁగఁగిన మహాత్మాగారును సరిగ గుర్తించి త్యాగ మహిమను గ్రహించి దాని నాచరించెదరు గాక.

ఘోష్టర రాష్ట్రముందు దేశాయిగారు అజయగతి తాలూకాదారులు. పితృపితా మహాప్రసాద మహాదులచే ననుభవించి పుట్టిన పంపకమును సంస్థానాధీపతియును వహించిన యీ శ్రీయుతదాసు దేశాయిగారికి రాయకాంక్షలలో నీవిలు క్రిమిలు విచారణాధికారమును ధాసాలో రివిన్యూ అధికారము నుండిన. బోర్డా సంస్థానమునందలి వాసోలోగూడ వీరికి కొన్ని భూములు కలవు. గవర్నరు రాజకీయ వచ్చినపుడు గవర్నరు సందర్శించ దేశాయిగారు రాజకీయ కలెక్షన్లు లను 1922 జనవరిలో రాయకాంక్షలలో నీవిలు క్రిమిలు అధికారమును ప్రభుత్వమువారు తొలగించిరి. అట్లుచేసిననుగూడ దేశాయిగారు అసహాయోద్యమమును పరిత్యజించు కంగీకరింపలేదని ప్రభుత్వమువారు తులన రాయకాంక్షల దేశాయిగారికి గల రివిన్యూ అధికారమును గూడ తీసివేసి తాలూకాలను ప్రత్యేకపరిపాలనము క్రింద నుంచిరి.

దేశాయిగారు క్రిందటి ఘోష్టరరాష్ట్ర రాజకీయసభకు సభ్యుల సంఘాధ్యక్షుడుగా నుండిన. అనంతరాలాకా కాంగ్రెసు సంఘమునకు దేశాయిగారి ప్రతిభకుగా నున్నారు. అజ్ఞాంతులనును ప్రారంభించుటకు ఘోష్టర రాష్ట్రమున సన్నద్ధులని మహాత్మునిచే నిర్ణయం పడిన రెండు తాలూకాలలో (బాల్గోలి-అనంద) అనంద తాలూకా

యొక్క టెన్డుమున్నది. దేశాయిగారికి పాశ్చాత్య విజ్ఞానపరిచయము లేదు. గాంధీజీ మహాత్మునియందును మహాత్ముని సిద్ధాంతములందును దేశాయిగారికి గాఢభిమానము కలదు. వీరు నవజీవన పత్రికను క్రోధగా చదువుచుండును. సత్యాగ్రహము నధికముగ కోరుచుండును. ప్రస్తుతము బోర్డా సంస్థానమునందు సంస్థాన సహాయ గ్రంథ భాండా గారాధికారిగా నున్న మోతా భాయి అమీను గారి సహవాసము దేశాయిగారికి తొలవలెనని లభించినది. ఘోష్టరసహకారి సర్వభోమ డగు నవాబులు దల్లుతాముగారితో నావల దేశాయిగారికి పరిచయము కలిగినది. వీరికి ప్రతి సహవాసము వలన సత్పరిపాలనమును గూర్చిన ఉదారభావములు దేశాయిగారి కలవడెను.

ధాసాలో జనసంఖ్య 1500 మాత్రమే యైనను అచట వీరైదు పాఠశాలలు వేరచిరి. 400 మంది ప్రజలు మాత్రమే గల కాంక్షలలో రెండు పాఠశాలలు 150 మంది గల రాయకాంక్ష పాఠశాలలు గలవు. వీరు చక్కని మందిరములలో సహగ్రములగు గ్రంథాగారములను పెక్కింటిని నెలకొల్పియున్నారు. ఆ గ్రామముల దునిరనియ పాఠశాలలు వైకమిగ్రంథ పఠశాలలు మహానాశములై వెలయుచున్నాయి. గాంధీజీ మహాత్ముని కఠిని మహాత్మ్యమును ప్రజలు జరుపుచుండును. సంస్థానాధీపతిగూడ నాయుక్తముగ పాల్గొనుచుండును. ఈ సంస్థానము రాసోస్థిరములకు విఖ్యాతమైనది. ఆయుక్తములలోగూడ సంస్థానమువారు ప్రజలకు తోడ్పడుచుండును. అనాచుదాబాదు అనందలలో మహాపథలు జరిగినపుడు రాసోస్థిరములు జరుపబడినవి.

నీవిలు క్రిమిలు కేసుల విచారణలో సంస్థానాధీపతియే స్వయము నిరుత్తుములవారికి హితబోధ చేసి వారి కెట్టి అవసర వ్యయమును కలిగించకుండ వ్యవహారముల పరిష్కరించు చుండును గాన నాసంస్థానమునందలి యోగములే అరుదు. ప్రజల నుభయభయములతో ప్రభుత్వ స్వయము పాల్గొనుచున్న పుడటియై మత్తము నెలకొనుటయు దబ్బర మేమున్నది.

కరువు అకాశాద్రి మున్నగువాదలు కలిగినపుడు మన్నులను గూర్చిన నిష్పద మేలేదు. ప్రజల యిష్టానుసారము ప్రజలియ్యదనుచు సంస్థానాధీపతి యాజ్ఞాపించును. అందువలన సతమాహించిన దానికంటె హెచ్చుగానే ఆదాయము లభించుచుండును. అంతేనె వారముని స్వప్రతాపకధనమొనరించుకొను ప్రభుత్వములవారు వైకమి చిన్న సంస్థానాధీపతిలన నీ విషయమును నేర్చుకొనకలెయే యున్నది. సంస్థానమునందలి ప్రజలలో గల దుష్కృత్యములను, పాపములు నిగ్రహించి డిండి గంజాయి మున్నగువాని పీల్చుట, నల్లమందుతనక, మద్యపానము మున్నగువానిని తొలగించుటకు దేశాయిగారు పూనిన నులభ సాధనమును గ్రహించితిరా. అది నిరకృతమే. నిరాహారము. భోజనము పరిత్యజించి ఉపసించుట. గాంధీ మహాత్ముని కవ్యత్వమును సాగ్ధకపాదుటకు దేశాయిగారి కద్ధిత కలలించి నులభముగ ప్రజల దురాచారములను దురభ్యాసములను తొలగించుచుండురు.

ఈ ప్రభుత్వ సత్పరిపాలనా విశేషమును దేశాయిగారి కేయమును ఉత్తర హిందూస్థానమునందలి నులభము కీర్తింపబడుచుండును. ఇట్టి విషయచరిత్రను అసహాయోద్యమ మవలంబించినందులకు ప్రభుత్వమువారి రీతిగా వీరిని క్షమించిరి. దేశాధిమానముచే భోజనములను త్యజించిన లక్ష్యపుత్రులు దేశీయులలో పలువురు గలరు గాని యంతవరకు దేశసేవకొరకు సంస్థానాధీపతియులను త్యజించిన వారు దేశాయిగారు తప్ప మరెవరను లేరు.

ప్రభుత్వమువారు దేశాయిగారి సంస్థానమును వశపఱచుకొనిన గలిగిరి గాని వారి దేశారాధనదీక్షను తొలగింపగలరా? ఈ పరిపాలనాభారము తొలగించుట దేశాయిగారు స్వేచ్ఛగా నాయకత్వమును వహించి స్వరాజ్యసంపాదనాదీక్షితై దేశసేవ నొనరింప నవకాశము కలిగినదని బోంబే కానికలుపుత్రిక వ్రాసినది.

మదరాస్ గవర్నరుగారు ఉదక మండలమునందలి మొన్న సాయంకాలము 4-30 గంటలకు బహులదేరి మెట్టుపాలెం ద్వారా మద్రాస్, చెట్టివాడ, సింహళములకు పయనమైరి.

రంగూనులో రైలుప్రమాదము సందర్భమున చనిపోయిన కుటుంబమువారికి బర్మా గవర్నరు సానుభూతిని జూపిరి.

బొంబయి కాననసభ మరల నెవైంబరు 21 తేదీని పూనాలో జరుగును. గవర్నరుగారు రథ ప్రస్తావించెదరు.

ఇండియాగవర్నరు మెంటు ముఖమొత్తము 29 జూలైకి రూప్యములు 29,78,41,600 వారికినవి.

నిఖిలభారత సాహితీ సంఘము

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కొక విన్నవము
అదయానుండి వి. ఎస్. శర్మ. వి. పి. వి. జి. గారు
మాట్టుల వ్రాయుచున్నారు.

కలకత్తా నగరమునందలి నిఖిలభారత సాహితీ సంఘము వారు, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో, శాస్త్రవిషయములలో ప్రతి సంవత్సరమును పరీక్షలు చేయించుచు ఆంధ్రయువజనులకు తగిన విద్యను నిచ్చి సత్కరించు మని ప్రకటించుచున్న విషయము ఆంధ్ర సాహితీలకు బాగుగ దెలిసిన విషయమే. ఈ ఉద్దేశ్యము తోడనే సంఘమువారు రెండుమూడు సంవత్సరములు మనదేశమున పరీక్షలను జరిపించి కొంతమందికి విద్యను నిచ్చి యున్నారు.

1920-21 సంవత్సరవత్సరమున, సంఘమువారి యందే శ్రమలను ఇంకనుబాగుగా కొనసాగించి దేశీయులందఱు కదరు సంఘపత్రికను తగిన సానుభూతిని జూపుటకు ఎట్టి పయత్నములుచేసిన కథలీక్షకు లగుదుమో తెలుసుకొనుచు సంఘకార్య ద్వలకు జ్ఞానేంద్రమూర కావ్యార్థనగాగు నాకు వ్రాసిరి. నేనును ఆచయమున వారికోరిక లంగీకరించి సంఘాభివృద్ధికి గాను కొన్ని చూచనను నూచించి యుంటిని. సంఘమున కనుబంధముగ, ఆంధ్రరాష్ట్రాభివృద్ధి ప్రత్యేకముగ నెలకొల్పుట ఆంధ్రరాష్ట్రమునందలి పండితులు శాస్త్రకారులు, పత్రికా సంపాదకులు మొదలగు పరిపాలనయు కొందఱు నాహ్వానించి ఆంధ్రరాష్ట్రాభివృద్ధి కులక్షణము వాటిని పూర్వముగా వదిలి వెట్టుట మొదలైనవి అంగు ముఖ్యములు. నానూనల ప్రకారము ఆంధ్రరాష్ట్రము స్థాపించుటకు కావ్యార్థనగాగు తీర్మానించి, కావ్యాభివృద్ధియు, దేశ మూచించిన పెద్దవయ్యల ఆగీకారము బడిన, శాస్త్రయుక్తముగ పాలనాంశమును విస్తరించునంత వరకు తాత్కాలికముగ నన్ను కావ్యార్థనగాగు నియమించిరి.

కాని తరువాత ఆంధ్రరాష్ట్రాభివృద్ధి విషయమున నాకును కావ్యార్థన గారిని కొన్ని భేదాభిప్రాయములు జనించి నవి. ఆంధ్రరాష్ట్రాభివృద్ధిని నిఖిలభారత సంఘమువారి హస్త క్రింద యుండవలయు ననియు పరీక్షల సంఖ్యను కనూలుగు రునును నైతము ఆంధ్ర ప్రధానసంఘముకు వెళ్లకలసినదే యనియు ఆయన పట్టుబట్టిరి. ఇందుకు నే నంగీకరింపక, నా ఆంధ్రరాష్ట్రాభివృద్ధియును రాజీనామా ఇచ్చితిని.

తరువాత ఆంధ్రరాష్ట్రాభివృద్ధియును కావ్యార్థన గారే చూచుకొనుచు ఆంధ్రదేశమునందలి కలవుల పెద్దవయ్యల యొద్దనుండి, పరీక్షలుచేసి విద్యల నిచ్చెదరుని, నైతము వనూలుచేసికట్టును పరీక్షల విషయము ఆభివృద్ధి కావ్యార్థన గారికి ఎన్నియుత్తరములు వ్రాసినను తంతవార్తల విచ్చినను జవాబు ఇచ్చినవారు కాదనియు నాకు ఎంతకు దియో యుత్తరములు వ్రాయుచున్నారు. ఈ విషయమున తామే యభిప్రాయ మిత్తుకో తెలుపకొందు కావ్యార్థన గారికి ఉత్తరములు వ్రాసితిని. కాని నాకింతవరకు వారుగాని వాస్తవము ప్రస్తుతమున్న క్రొత్త కావ్యార్థనగాగు గాని సంవత్సరముగ బహు విచ్చిన వారుకారు. ఇది యెంతయు చి తనియము.

కలకత్తాగరమునందలి మిత్రులకు కొందరికి వ్రాసి సంఘము విషయమును గురించి తెలిపియున్నాను. ఇతర మిత్రులు నైతము ఈ విషయమును గురించి తగిన ప్రయత్నములు నలుపుదురని తలంచెను.

అంతవరకును ఈ సంఘమువారి ప్రకటనలను చూచి భ్రమ పడి తమ ధనమును అవసరముగా కర్మము చేసి గొనకుండెదరు గాకయని నాదేశీయుల నందరిని వేడుచున్నాను.

స్టాంపులు 1921-22.

గవర్నరు మెంటు స్టాంపులన రాబడి 1-21-22-వ సంవత్సరమునందు అంతమునందలి సంవత్సరమునకన్న నూటికి 6.9 వంతులు అనగా రూ 12,40,226 లయ్యెను. ఈ యధికరాబడి ముఖ్యముగ జ్యూడిషియల్ స్టాంపులవలన కలిగెను.

జ్యూడిషియల్ స్టాంపులవలన నూటికి 945 వంతుల లేక రూ 10,86,814 లు జూడి యయ్యెను. కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, మలబారులలో మాత్రము రాబడి హెచ్చలేదు. మదరాసు, కరికాపూరు, మధుర, రామనాథు, తిరునల్వేలి, కోయంబూరు, దక్షిణకన్నడ జిల్లాలందు రాబడి ముఖ్యముగ హెచ్చెను. ఈ జిల్లాలలో కేసుల సంఖ్యయు హెచ్చయ్యెను. మదరాసులో రెండు కేసుల సంఖ్యయు రూ 65,000 లకు క్షోభిస్తే స్టాంపులు ఖర్చు అయ్యెను. నలబారులలో రూ 83,000 ల విక్రయము తగ్గెను. ఈ గ్రామల మూలభూమిల మువలనని కలక్టరు తలంచెను.

వాక్ జ్యూడిషియల్ స్టాంపులు: ఈ స్టాంపులవలన గత సంవత్సరమున, నివేదిక సంవత్సరమున నూటికి 815 వంతుల అనగా రూ 2,23,882 లు జూడి యయ్యెను. ఈ హెచ్చుదల ముఖ్యముగ కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, కరికాపూరు జిల్లాలందు చూచెను. మదరాసులో మలబారులలో చాలతగ్గెను.

స్టాంపుల నూపరెంటెండెంటు పంపిన వివరముల పట్టికను స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి బంపుచున్నారు.

దేశీయ వార్తలు

శ్రీమాన్ గోపాలాను అంబాయి దాను దేశాయిగారు

ఘూర్జర రాష్ట్రమున కథివారులో నొక తాలూకాదారు
 రాయి శంకర్లీ ధాసా సంస్థానాధిపతి
 గవర్నరు సందర్శనమున కేగలేదు. అసహాయోద్యమమును వడల నంగీకరింపలేదు
 బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు తాలూకా గ్రామములను స్వాధీన పరుచుకొనుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

గుంటూరులో నిర్బంధ నిరంకుశత్వ విజృంభణము

దేశీయమహానాయకులు మహాసభలో మొసంగిన ఉపన్యాసములు

పటేలు, రాజగోపాలాచారి, షెర్వాని, మజిదుగార్లు
 అరెస్టు చేయబడినవారికి కొద్ది శిక్షల విధించుట

బెజవాడలో నాయకులకు స్వాగతపు ఏర్పాటులు

బెజవాడ పాతమ్మనిసిపాలిటీవారు గూడ సన్మానపత్రమును సమర్పించుటకు తీర్మానించుట

లోకమాన్యని నిర్యాణదిన ద్వితీయవార్షికోత్సవము

ఏలూరు - నాగపురము - అహమదాబాద్. ఈ రోజులు - సభలు - ప్రార్థనలు - ఉపన్యాసములు

గుంటూరులో నిర్బంధ విజృంభణము

నిన్నటి తరువాయి

గుంటూరులో 1 వ తేదీ సాయంత్రము జరిగిన సభలో
 పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, దాక్షరు అన్నాదీ, కమ్యూనిస్టు
 యంగ్ లాస్టంగిన యువస్వామిలు నిన్నటి ప్రతికూల ప్రక
 టింపబడెను.

వి. జే. పటేలుగారు.

పటేలుగారికి కొంచెం మధ్యస్థతగా నుండినను సభవారి
 ప్రార్థనాబలమున పటేలుగారు గూడ నుపన్యసించిరి. ఆస్పష్ట
 తజ్వీజును దీర్ఘోపన్యాస మొరంగ జాలనందులకు మీరు నన్ను
 తీసుకువలెను. ముగిసిపలు సంఘమువారి తీర్మానమును కల
 క్తరు రద్దుపరచుట అక్రమము గాన ఆవుత్తరువును రద్దుపరచుట
 కంగీకరించిన వారిచేతులెత్తవని పండితమహాశయుడు కొంగ
 మీరందరును గూడ చేతులెత్తినందులకు
 నేను చాల సంతోషించితిని. మీరు మమ్మింత
 ప్రేమతో సత్కరించినందులకు మనఃపూర్వకముగ వందన
 మొనరించుచున్నాను. నేడు మీరు మీ దృఢసంకల్పము నిటుల
 వెల్లడించుటకు తగిన అవకాశమును కలిగించినందులకు విల్లింగ్డు
 ప్రభువుకును గుంటూరు కలక్టరుకునుగూడ మరంత మెచ్చుగా
 వందనము లర్పించుచున్నాను. (వినుడు-వినుడు-హర్షధ్వనులు)
 విల్లింగ్డుప్రభువు గుంటూరుకువచ్చి మిమ్ము లోబరుచుకొను
 టకు ప్రయత్నించుచుండెనని ముగిసిపలువారు తీర్మానమును
 కలక్టరు రద్దుపరచియుండెననివో కలంకీతరీతికి సీట్లమున పాల్గొన
 రాదని 144 (కెండు నుత్తర వీరుతుండినో నేడు విడివిడుగు
 చున్న మహాత్మావాయును చూచుకొన్నము మాటలభించియుం
 డెను. (హర్షధ్వనులు) ఇప్పుడైన కలక్టరును గవర్నరును గవర్నరు
 జనరలును కనులుదేచి నిజస్థితిని గ్రహించుటకు గాక
 యను నాకను పండిత మహాశయుడు వెల్లడించెను.

ఈ యువోగ్యులకు భగవంతుడు చూచుటకు కండ్లనిచ్చి
 నను సరిగా చూచుటకు వారంగీకరించనియే మన ఆనుభవము
 వలన విడితడుగుచున్నది. వారినిగూర్చి ఏమని తలంపవలెనో ఏ
 మని చెప్పవలెనో ఆవిషయములను నేను వచించుటవలనవలెను.
 (హర్షము.) మీరింకొకవిషయమును గూడ చేతుల నెత్తవలెను.
 గవర్నరుకు సన్మానపత్రము నొసంగిన గుంటూరు మ్యునిసిపాలిటీ
 వారు నేడు జరల పండిత మహాశయులకు సన్మానపత్రము
 నొసంగ నెటుల స సిద్ధులైకో నేనుహింప జాలకున్నాను.
 గవర్నరుకు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు నొసంగిన సన్మానపత్ర
 మును మీరందరూమోడించిరా? (లేదు లేదను కేకలు) ఆ
 సన్మానపత్రమును తిరస్కరించువా రందరను మిన్నక చేతు
 లెత్తుడు. (అందరును చేతులెత్తిరి) ఇంకొక్క ప్రశ్నగలదు.
 ఈ మహాసభలో నిన్ను జాతి పురుషులును
 స్త్రీలును ఎంతవఱి కలసి తెలియజేసెదను. గాన నిజమును
 నిమ్మజాతి సోదరీ సోదరులు చేతులెత్త గోరెదను. సభ్యులలో
 చతురకొద్దిమందిమాత్రమే చేతులెత్తిరి. వేదికపై నిమ్మజాతి
 సోదరుడొక్కడండెను. ఓం ఆంధ్రజేత సారీనరులారా! మీరు
 మీరాష్ట్రమునం దస్పృశ్యతను పూర్తిగా తొలగించుటకును
 ముఖ్య భారభరింపవలసిన దందరును మీరు కలిగియున్న మహా

విభాగికి మిగుల్లులు కాజాలరు. (వినుడు వినుడు)
 ఆజ్ఞోల్లంఘనమునకు తక్కిన అన్ని విషయములలోను సర్వసిద్ధ
 ముగానున్న రాష్ట్రము (ఆంధ్రరాష్ట్రము) అస్పృశ్యత విషయ
 మున చాల వెనుకబడియున్నదని యీ ప్రస్తావన వచ్చినపు డెల్ల
 మహాత్ముడు చాల చింతతో నుడువుచుండెను. ఏనాడు అస్పృ
 శ్యతనుతొలగించుటకు ఆంధ్రరాష్ట్రమువారు దృఢసంకల్పమున
 దృఢదో ఆనాడే స్వరాజ్యము వచ్చితినని నిస్సంశయముగ నేను
 చెప్పగలను అని పటేలుగారు నడివెరి.

సి. రాజగోపాలాచారిగారు

రాజగోపాలాచారిగారు లేవగానే ఆకర్షణకరముగ హర్ష
 ధ్వనులు వెలగెను. ఇవటనున్న ప్రతిసోదరుని హృదయమునం
 మను మిక్కిలుముగనున్న కోరిక ఏదియో నే నెల్లగుడును,
 పండిత మహాశయుని రైలుబండి కిటికీలోనుండి చూచుటవలన
 మీ రాకోరికను తీర్చుకొనజూచితిరి. మీరట్లు చూచినను మీ
 కోరిక తీరలేదు. మీ రొకడొకరు తొలగించి ముందుకు వచ్చి
 పండితమహాశయుని చేరువను నిలచిన మీకోరిక తీరవని తల
 చితిరి. అందువలనను తీరలేదు. పండితమహాశయుని పాదముల
 స్పృశించుటవలన మీకోరిక తీరవని మీరు తలంచితిరి. (హర్షము)
 అట్లుచేసినను మీకోరిక తీరలేదు. మీకోరిక తీరట కొక్కసా
 ధనమాత్రమే గలదు. ఎట్టి త్యాగములను పండితమహాశయు
 డొనరించెనో అట్టిత్యాగములనే మీరందరును
 గూడ నొనర్చిన నే గాని మీ కోరిక
 తీరదు. కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించిన త్యాగసిద్ధాంతము తేక
 యులు విశ్వసించిరా? కాంగ్రెసు విధానము నెన్నమా? అని
 కొందరు ప్రశ్నించిరి. దేశీయులు కాంగ్రెసుపట్ల విధేయులను
 ట తేమహాసభయే నిదర్శనము. మీరందరును మనఃపూర్వకముగ
 కాంగ్రెసుపట్ల భక్తిని కలిగియున్నారు. గాన నటులే మీరంద
 రును త్యాగమొనరించినవో అదియే నిర్ధారణమగు నిదర్శనము
 నిర్ధారణమగు విజయము.

షెర్వానిగారు

చెప్పవలసిన విషయముల నన్నిటిని నాయకు లిడికంకే
 చెప్పియున్నారు. ఈమందలోద్యోగులు భయవిహ్వలై యు
 న్నారని వినుటకు నావ చాల సంతోషము కలిగింది. తాము
 దేనిని రక్షించుటకు చాల ఆతురతతో నుండినని యీయువోగ్య
 గులు చెక్కించుచుండో అట్టి స్వాయక్రమములను తమ చేర్చుల
 వలన వారే నిర్మూలించుచున్నారు. (హర్షము) మన విజయ
 మున కదియే దృఢమగుమాచన. నిరంకుశోద్యోగుల వచితక్షణ
 తొలగిపోయినది (హర్షము) ఏమి చేయవలెనో వారికి తెలియక
 వారిట్టి అకార్యములను చేయుచుండురు. ఈదేశమునందు వారు
 చేయుపనులనుబట్టి మాడ వారి యుచితక్షణ పూర్తిగ అంతరించె
 ననియే తోచుచుండును. వారికి తోచని తనమేల కలిగెనో
 మీ తెలుగుదురా? దౌర్జన్యవిరహితమగు అసహాయోద్యమము
 వలననే కలిగినది. పశుబలము నెట్లెరింపవలెనో వారికి తాగుగా
 తెలిసియున్నది. (హర్షము) అత్యంత తెల్లవెరింపవలెనో వారికి
 తెలియదు. (హర్షము).

మాలానా ఆబ్దులు మజిదుగార్లు
 ఏరు ఉరుడుభావలో నుపన్యసించిరి. గాంధీ బోపిలను
 భరించుటగూడ నేరమే యని యువోగ్యులు నిర్ణయించునెడల
 దేశీయు లందరును గాంధీబోపిలనే భరింపవలెను. ఆంధ్రరాష్ట్ర
 మున భిలాభతు సంఘముల నేర్పరచి భిలాభతు స్వరాజ్యముల
 కొరకు విరామము తేకుండ పరిశ్రమవలెను. అని మజిదుగారు
 నడివెరి.

నెల్లూరు కాంగ్రెసు కార్యదర్శి అరెస్టు
 2 వ తేదీ ఉత్తయమున గుంటూరులో నెల్లూరు కాం
 గ్రెసు కార్యదర్శి గాడేపల్లి పశ్యునాథయ్యగారిని అరెస్టుచేసిరి.

ఆజ్ఞోల్లంఘనసంఘము

బెజవాడలో స్వాగతము

బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటీవారు

సన్మానపత్రము మొసంగ తీర్మానించుట

బెజవాడలో స్వాగతోత్సవపు ఏర్పాటులు చురుకుగా
 జరుగుచున్నవి. కలంకీతలు విస్త్రామముగా వచ్చుచున్నారు.
 నాయకులకు సన్మానపత్రమును సమర్పించుటకు బెజవాడ
 మ్యునిసిపలు సంఘమువారు (క్రొత్తిగా నియోజింపబడినవారిం
 కను పని ప్రారంభింపలేదుగాన ప్రాత వారే
 అన్నమాట) గూడ 1 వ తేదీ రాత్రి జరిగిన సభలో
 తీర్మానించిరి. పశ్చిమ కృష్ణానందల జాతీయ పాఠశాల
 లోపాధ్యాయుల సంఘము, మండల కాంగ్రెసు భిలాభతు
 సంఘములు, వశిష్టసంఘములవారు సన్మాన పత్రములను సమర్పిం
 చెదరు. వీధులలోను సభాశాలయందును అలంకారము పూర్తి
 యైనది. పట్టణమునం దన్ని జాతుల భర్తలు కత్తులవారు నధి
 కోత్సాహముతో నున్నారని కాంగ్రెసు కార్యదర్శి నిన్న (2 వ
 తేదీ) తిలకిస్తారనెను.

గుంటూరు అరెస్టులు-శిక్షలు

వచ్చిమగోదావరిజిల్లా

గుంటూరునకు వెళ్లిన కాంగ్రెసుసభ్యులలో 1-8-22

తేదీన అరెస్టు అయినవారి వివరములు.

2-8-22 న శిక్షలు, జాబ్బానాలు వేయుట (విచారణ అయినంతవరకు).

ఏలూరు తాలూకా

1. శ్రీయుత దండు నారాయణరాజుగారు (పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి).
2. యోగ్రెమిల్లి మంగయ్యగారు (పశ్చిమగోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ సహాయ కార్యదర్శి).
3. వైదిపాటి వెంకటనారాయణగారు (ఏలూరు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి).
4. బసవ రాజు శ్రీరంగరాయగారు పెండ్యాల కే.ఎ.గి.రె.రావు గారు (ఏలూరు జాతీయపాఠశాల ఉపాధ్యాయులు).
5. మగ్గిరాల వెంకటసుబ్బారావుగారు 7. పటాక్షరాధ్యాప్యయ్యగారు 8. కాకుమంచి రామమూర్తిగారు 9. జవ్వాజీ అప్పారావు గుప్తగారు 10. మద్దుల కేశవరావుగారు 11. కాపరపు సత్య నారాయణగారు 12. జత్తిమూరి రామరావుగారు 13 సబ్బాపురి బలభద్రుడుగారు 14. కాపరపు సత్యనారాయణగారు తమిళు తాలూకా.

1. తేరలి సీతారామయ్యగారు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులు 2 వసల కృష్ణమూర్తిగారు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు 3. సర్దిరాజు సీతారామమూర్తిగారు (4) యర్రవల్లి సూర్యనారాయణగారు (5) యామని శివయ్య గారు (6) కళాశి అయ్యతీ రామకాజుగారు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు (7) వేటుకూరి గంగరాజుగారు (8) యిజులూరి వీరబసవరాజుగారు (ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులు) (9) యిజులూరి మల్లికార్జునరావుగారు (10) యిజులూరి సోమ నుందరిగారు (11) పెనుమర్తి విశ్వనాథరాజుగారు (12) నూలు ముకుందంగారు (రేలంగిగ్రామ కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి) (13) కలిదిండి బలరామరాజుగారు (14) పడాల నుల్లిరెడ్డిగారు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు. (15) నిడదవోలు వెంకట్రావు గారు (జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు. (16) చెరుజెమ్మిల్లి శ్రీమన్నారాయణగారు. (17) చంద్రాభట్ల మూర్తినారాయణ గారు.

భీమవరం తాలూకా

- (1) ముకుటల్ల నుబ్బారాయణగారు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు. (2) వండ్లాల వెంకట్రాజుగారు

తైబింధనల నన్నిటిని గమనించి స్థానిక సంఘములవారు
ఈ విధ్యక్తులను విధమున ఎక్కడలు చేయవచ్చును.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922 సం॥రం ఆగస్టు నెల 3-వ తేది

గురువారము.

గుంటూరు విజయము

మొన్నను గుంటూరు పౌరులు చూపిన మహా త్యాగమును జూచిన యధికారులకును ప్రజలకును హఠాని జాధించుచున్న సంశయములు వీక్షింపగలవు. అసహాయోద్యమమును చంపినానని వర్షనుగారు సంతోషపడుచు, చంపుచున్నానని రూఢుధర్మగారు నమ్మవచ్చును, చచ్చినదని యధికారవర్గము భ్రమపడివచ్చును, కాని యసహాయోద్యమము చావలేదనియును పూర్ణమైన బలముతో వర్ధిలుచున్నదనియును స్వరాజ్యము కాకను చావదనియును నాయకులకు ప్రజలొసంగిన స్వాగతమును శాసనోల్లంఘనమును జేయుటయందు ప్రజలు చూపిన పరమోత్సాహమును బుద్ధిగలవారికి విశేషముచేసినది. అధికారుల నిర్బంధము లశాంతిని నిరసనమును పెంచినవిగాని శాంతిని ప్రతిఘటించలేదని విశేషముచేసినది. గుంటూరు నందలి యధికారులు నిర్బంధాయుధమును ప్రయోగించి ప్రజావిజయమును సువ్యక్తముచేసిరి. కృష్ణా మండలమునందు శాంతస్వభావమును జూపిన రూఢుధర్మగారు గుంటూరునందు చిత్రస్వాస్థ్యము నేల వడలుకొనుచున్నారో తెలియకున్నది. పాపము పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుల మాటలను నమ్మి వారలకు చిత్రోపశాంతి గలుగుట యెటులు? వర్షనుగారి గడ్డె నెక్కిన వారికి వారి సంస్కారమే పట్టువడును గాని శాంతస్వభావ మెటులు గలుగును. సబ్డివిజనలు అధికారికి భయమువలనను గాని స్వప్రయోజనములకు గాని చిత్రచాంచల్యముగలిగియుండును. లేనిచో వారి యుత్తరువునకును కార్యవిధానమునకును భేదముగలిగియుండదు. ఆయన జూరీచేసిన యుత్తరువునం దితరప్రాంతముల నుండి వచ్చిన ఖలాఫతువలంటిరులు శాంతిని సేయు నాయకుల యూరేగింపులందను నితిరోత్సవములందును పాలును గైకొనగూడదని తెలుపబడినది. ఆ యుత్తరువునకు గుంటూరు శాంతిని సేయునది 50 మందిని బట్టుకొనుట న్యాయసమ్మతమా? గుంటూరు సోదరులను బట్టుకొనినపుడు ప్రజల యుత్సాహము బులిపిరి నది. వెంట వెంటనే గుంపులు గుంపులుగ శాంతిని సేయుట బయలుదేరి. పోలీసువారు గుంపుగుంపులను బట్టుకొన నారంభించిరి. అరగంట సేపటికి 210 శాంతిని సేయుట బట్టుకొనబడిరి. ఇంకొకగంట యిటులు నడిచిన 1000 మంది చెఱసాల కేగియుండురు. పోలీసువారికి జేయగల దేనియును తోచలేదు. ఎందరి నిటులు పట్టుకొనగలమని విసుకుగలిగినది. ఇంతలో నాయకులున్న రైలువచ్చినది. ప్రజల దృష్టియును అధికారుల దృష్టియును నాయకుల వైపునకు మరలినది. పట్టుకొనుట నిలిచినది. వందలమంది ఖైదునకుబోవుటకు సిద్ధమై వెళ్లజాల నందులకు విచారమును బొందిరి. ప్రజావిజయము అధికారపరాజయము వ్యక్తమైనది. పట్టువడినవారి యందు శ్రీయత ఉన్నవలక్షీనారాయణగారు మాడభూషి సరసింహ చార్యులుగారు దండు నారాయణరాజుగారు పేరిచర్ల సుబ్బరాజుగారు

యర్రమిల్లి మంగయ్యగారు అంచ శివయ్యగారు మొదలగు దేశభక్తులు గలరు. పట్టుకొనిన వారందరును శాంతిని సేయుట గారు. ముందు వెనుకల నెఱుగని యువకులు గారు. శాంతిని సేయుట లనుటకు నిదర్శనములు లేవు. అధికారు లిష్టము వచ్చినవారి నెల్లరను బట్టుకొనిరి. పట్టుకొనిన కొలది ప్రజలు పట్టువడుటకు ముందంజ వేయుచువచ్చిరి. పదుగురు పోలీసుభటు లెందరిని బంధించ గలరు. పోలీసువారు దేశ సేవకులను పట్టుకొనుటయే కాకను కర్రలతో గొందరిని గొట్టుచుండిరి. అయినను ప్రజలు పరమశాంతియును జూపి విజయమును బడసిరి. రూఢుధర్మగారి పుడైనను న్యాయాన్యాయములను గనుగొనను యత్నించెదరా? గుంటూరువ్యవహారము లసహాయోద్యమమునకు గలిగిన ధర్మవిజయమును సహస్రముఖములను జెలుపుచున్నను అధికారదృష్టియంతయును నిర్బంధములనే నమ్ముచున్నది.

ధర్మవిజయము

గుంటూరునందు అధికారవర్గము గలుగజేసిన నిర్బంధభయ మంతయును గాంధీపేరు చెప్పినవెంటనే మాయమైపోయినది. నాయకులకు స్వాగతంబు మెసంగుటకు 40,000 మంది వచ్చియుండిరి. ఈ ప్రజాసమూహమును గుంటూరు స్టేషనుకు లెక్కించిన మహాలక్ష్మీ మధికారులకు తెలియకున్నదా? ఆ లక్ష్మీము స్వరాజ్యలక్ష్మీము, స్వరాజ్యలక్ష్మీము నకు గాంధీ అన్నారి అబ్బలుఖాను నెహ్రూ నిమిత్త మాత్రులు. దేశభక్త వెంకటప్పయ్య త్యాగమును సోదరపౌరులు మరవ గలరా? గాంధీమహాత్ముని మహాత్మ్యభ్రమ ప్రజల నాకర్షించినదని సాకుచు గల్పించుట యధికారుల కాచారమైనది. వింటుంటును ప్రభువు మహాత్మ్య బుద్బుదము పగిలినదని యానందించెను. అబ్బలుఖాను నెహ్రూ పటలు గార్లకు మహాత్మ్యము గలదని యెవరును నమ్ముట లేదు. అయినను గుంటూరునకు వేలకొలది స్వరాజ్యయాత్రీకుల నాకర్షించిన విషయమును పోలీసు బుట్రోతు మొదలు వింటుంటును ప్రభువువరకును గల యధికారవర్గము గనుగొననైనను యత్నింపవలదా? గుడ్లగూబలవలె వెలుతురును జూడకుండుట ప్రయోజనకరమా? వివేకమా? భార్యదని ప్రతాపము మనము చూడకపోయిన తగ్గిపోవునా? ప్రజాహృదయము నాకర్షించిన మహావిషయము వారి హృదయమునందు మూర్తీభవించిన స్వాతంత్ర్యరాధనమని విశేషమగుచున్నది. నెహ్రూగారి త్యాగము స్వాతంత్ర్యము ప్రజాహృదయము నాకర్షించినవిధమున నధికారప్రతిఘటనలనుగాని దండనములుగాని యాకర్షింపజాలవని తెలియచున్నను అధికార హృదయముమాత్రము మారకున్నది. గవర్నరుగారి స్వాగతమును నాయకస్వాగతమును ప్రజాహృదయమును మూఢునకైనను బాగుగ తెలుపుచున్నది.

నాయకులకు స్వాగతము

కొలదివారములక్రితము గవర్నరుగారు గుంటూరువెళ్లినపు డధికారులు విశ్వప్రయత్నములను జేసినను ప్రజలు స్వాగతము నొసంగుట కుత్సాహమును జూపకుండిరి. అధికారులు వారిపలుకుబడిని ద్రవ్యమును వినియోగించిరి. ఫలమేమియును గలుగలేదు. ప్రజ లిండ్ల నలంకరించ లేదు. ఉత్సాహమును జూపలేదు. నాయకులు మొన్నను వచ్చినపుడు వేసవే లేవరి పిలుపులేకను జేరిరి. పురమునంతను పండ్లితో నలంకరించిరి. ఇండ్లకునున్నమును

గొట్టిరి. అన్నదానమును జేయుట కేర్పాట్లను జేసిరి. ఈయేర్పాట్లన్నియును నాయకుల స్వాగతమువలన సప్రయత్నముగ జరిగినవి. గవర్నరు స్వాగతమునకు ప్రయత్నముచేసినను జరుగ లేదు. అధికారులు సర్వవ్యాపకమైన 144 శాసనాస్త్రమును వినియోగించి వారిని జమును విశేషము చేసిరి. ప్రజలు తమ జన్మస్వత్వ సంతకమునకు నందలకొలది కారాగృహములకు బోయిరి. గుంటూరు పుర పాలకసంఘమధ్యప నిర్ణయించిన స్వాగత పత్రము నర్పించ వలదని కలెక్టరు తరుపు చేసెను. వందరి నూడదీయించెను. వేలకొలది ప్రజలు గూడిన మహాసభయందు కలెక్టరు ప్రతిషేధ ముక్రమ మని ఏకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి. గవర్నరునకు స్వాగతము ప్రజామోదమును బడిసినదియును నాయకుల స్వాగతము ప్రజామోదమును బడిసినదియును ఎవరి స్వాగతము కుతంత్రమైనదియును నిరంకుశాధికారాభిమాని యైన కలెక్టరునకు కనుపడకపోయినను ప్రశంసమునకు తెలియకపోదు. కలెక్టరు గుంటూరు పురమునందవలంబించిన కార్యవిధాన మంతయును నిరంకుశమే కాకను ఆయన కొలిచెడి న్యాయమునకే విరుద్ధముగ నున్నది. న్యాయవ్యాజ్యమునను జేయబడిన యన్యాయవ్యవస్థలందు ధర్మపరిజ్ఞానము గల ప్రజాహృదయమునందు నిరంకుశవర్గమునట్ల నాశ్వకారము గల యే మానవునకును గౌరవముగలుగజాలదు. అధికారప్రతిఘటింపకుటకు గౌరవము వారి యధర్మప్రవృత్తిగాని ప్రజల తిరస్కార ప్రవృత్తిగాదు. ధర్మసంరక్షణమున కేర్పడిన జన్మ స్వాతంత్ర్యసంరక్షణము మానవులకు సహజముగ గల మూలస్వత్వము. ఆ హక్కులను సంరక్షించుకొనుటకు గుంటూరు పౌరులు చూపిన పరమోత్సాహము అసహాయోద్యమ ప్రతాపమును విశేషము చేయుచున్నది. పరాజయమును బొందిన యధికారవర్గము క్రోధావేశమునుబూని నిర్బంధ బాధలను వ్యాపింపజేయుట సహజము. దండనపు కన్నును వెంటనే వసూలుచేయుటయును పెంచుటయును సంభవము. అన్యాయపు పనులఫలము నన్యాయమును జేసినవారలకే సౌక్రమించును. అధికారుల నిర్బంధములు పెరిగిన కొలదియును ప్రజల ప్రతిఘటనమును పెరుగుచుండును గాని తరుగుచుండదు. ప్రతిఘటికార సంరంభమునందు ప్రజలు తాత్కాలికనిర్బంధములనునుభవించినను విషయమెప్పుడును ప్రజలకే గలుగుచుండెడి విధమును మానవచరిత్ర యేకముఖమునను బోధించుచున్నది. ఆ సత్యమునే గుంటూరు పురవిజయమును విశేషము చేసినది. అధికారుల నిర్బంధము లసహాయోద్యమమును పెంచి బోషించుచున్నవనియును కృశింపజేయుట లేదనియును గుంటూరువిజయము సంకయాత్ములకు కన్నులను విప్పినది. శాసనోల్లంఘన విచారణసాధుమునకును గుంటూరు నిర్బంధములు ప్రజలయుత్సాహమును ప్రత్యక్షముగ వారికర్తవ్యమును నిర్ణయించుట కుపయోగపడగలవు. రాజకీయరంగమునందు విజయమును గడించుట కాత్మప్రత్యయవికాసముతో నధికారప్రతిఘటనమును మేలగించుట పరమసాధనమని విశేషమగుచున్నది. ప్రజాధికారులకు వారి నిశ్చలప్రవర్తనమువలనను గుణపాతమును నేర్పిన గుంటూరు పౌరులను ఆంధ్రసోదరులను నభినందించుచు రూఢుధర్మగారి సహాయోద్యమము చచ్చినదో బ్రతికియున్నదో గ్రహించి యసహసరమైన సంతోషమునకు బూనకుండురుగాత యని నమ్ముచున్నాము.

గ్రీను తురుష్క-దేశములు :

గ్రీనుదేశములు తమకు మిత్రమండలివారై అభ్యంతరమును గలిగింపరను ధైర్యముతో తురుష్కులపై దాడివేడలిరి. వారి దాడిని నివారించ వలెనని మిత్రమండలివారును నానాదేశసంఘము వారును మనసారతలంచినవారు నివారించగలరనుట కెట్టి సంతకములేదు గాని వా రే కారణముననో ఊదులకు గడంగలేదు. ఇట్లు మిత్రమండలివారు మానముద్రవహించుటచే గ్రీనులు మరింత విచ్చల విడిగ దుష్కృత్యములకు గడంగిరి. మానముద్ధాంగి కారమను లోకోక్తి ననుసరించి మిత్రమండలివారు కేవలము స్వయముగ బహిరంగముగ గ్రీనువారికి తోడ్పడుకున్నను అప్రత్యక్షముగ తోడ్పడుచున్నారని నూ మహమ్మదీయసోదరు లభిప్రాయపడుటకు దీనివలన నవకాశము కలుగకపోలేదు. చివరకు గ్రీనులు త్రేసులో ముప్పుదివేల సేవల చేర్చి కనిష్టాంటునోపిలు నాక్రమింప ననుమతి నొసంగ వలెనని మిత్రమండలివారికి వ్రాసిరి. అట్లాక్రమించినచో చాల నుపద్రవము తలస్థించును గాన మీ రా యుద్ధమమును విరమింపవలెనని ఏనాడు గ్రీను నుచుతిగారుచు వ్రాసినలేఖ తమకు చేరెనో ఆనాడే తమ అరుమతితో ఏభయ్యనగరమునకున్న బ్రిటిషురాముబారి గ్రీనుదొలవకునకు తెలిపె ననియు మిత్రమండలి అనుమతిని బడయకుండ గ్రీను లెన్నటికి తిలస్థ ప్రదేశము నాక్రమింపరని నమ్మకము బోవ గ్రీను విదేశమంత్ర ప్రత్యుత్తరమిచ్చె ననియు లండనునగరమునకు పార్లమెంటు ప్రజల సభలో ప్రధానమంత్రి లాయడుబార్ని గారే తెలిపిరని 31 వ తేదీ లిఖితవార్తవలన స్పష్టమగుచున్నది. గ్రీనులు కనిష్టాంటునోపిలు నాక్రమింపగూడదని బాల్టాజి యాలోగూడ బ్రిటీషు, ఫరాసు, ఇటలీ ప్రభుత్వముల ప్రతిభలు లచటి గ్రీనువిదేశమంత్ర ప్రత్యుత్తరముల నందచేసిరి. గ్రీను లతిసాహసమున మిత్ర మండలి సలహాలను వెడచెని నిడి కనిష్టాంటునోపిలులో నడుగిడుదు రేని వారి నెదిరించుట కచటి మిత్ర మండలి సర్వసేనాని కు త్తరు వొంగబడెననిగూడ వారు స్పష్టపరిచిరి. టర్కీ విదేశమంత్రగూడ మిత్ర మండలివారి కీషయమున వ్రాయుగా గ్రీనులు కనిష్టాంటునోపిలుకు రాకుండ నిరోధించెదమని మిత్ర మండలి ప్రతినిధులెరిగించినట్లు టర్కీ దేశీయమంత్ర గూడ తెలిపెను. బ్రిటీషు సేనలు రెండు త్వరలో కనిష్టాంటునోపిలు కేగు చున్నవనియు అచటనున్న సేనలతో రెండుహిందూ దేశమునకును ఒకటి ఉత్తర చీనాదేశమునకును పోనున్నవనియు మరియొక తంతివార్తవలన తెలియుచున్నది. మిత్రమండలి ప్రకటనమునకు కేవలము విరుద్ధముగ గ్రీనులు స్మిర్నా అయోనియను దీవుల స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించిరి. గ్రీనులు స్మిర్నాను వదలి పోవలెనని మిత్రమండలివారు తీర్మానించిననుగూడ తాము స్మిర్నాను వదిల మని దీనివలన గ్రీనుమంత్రులు స్పష్టముగ ప్రకటించిరి నిర్ధారణచేయ నవకాశముకలదు. అక్రమిత రాష్ట్రములందు పరిపాలనమును గ్రీనుసేనలే మార్పు నొందించెను. ఇట్లున్నను గూడ సన్నహితప్రాచ్య సమస్య శీఘ్రముగ పరిష్కరింపబడుటకే గ్రీనువారిట్లొనర్చిరని పార్లమెంటుసభలో లాయడు బార్ని గారు తెలుపుట చాలమితగానున్నది. ముస్తఫా కెములు పాపాగారికిని ఎన్వరుపాపాగారికిని ఉరమా సరోవరప్రాంతమునకున్న క్యూనుసోజులకుందగర హాస్యము గా సంధి జరిగెననియు విష్వమహమ్మదీయోద్యమమును బలపరుచుటకు వారిరువురును కలసిపనిచేయుట కంగీక

రించిననియు ఈసంధి స్థిరపడనిచో ముస్తఫాకెములు పాపాగారు రమ్యాసోవియటు వారితో చేసుకొనిన సంధిప్రకారము నడుచుకొనుటకును ఎన్వరు పాపాగారు బోల్షివిక్కులతో సంగ్రామ మొనరించుట కును వారికి గల స్వాతంత్ర్యమున కెట్టి భంగమును కలుగదనియు నీ సంధిప్రత్యము అంగోరా సమర్థంబులందు స్థిరపరుపబడుననియు బెర్లిన్ విలేఖరి ట్రెముప్పత్రికకు వేరొకతంతివార్తనంపెను. ఈవార్త సత్యమై కెములు ఎన్వరు పాపాలకు మైత్రి చేకూరిన తురుష్కులకు మరింత స్త్రోవ మేర్పడగలదనుట నిశ్చయము. ఇప్పుడైన లాయడుబార్ని గారును మిత్ర మండలివారును నానా దేశ సంఘమువారును బాగుగా నాలోచించి తురుష్కుల కనుకూలముగు రీతిని చుహమ్మదీయుల కందరికిని సంతృప్తికలుగు రీతిని సంధి యొనరించుకొనుట సముచితము.

గ్రామోద్యోగులు

గ్రామోద్యోగులకు పనియున్నను లేకున్నను ఏదియోనొక పని గల్పించి తాలూకాఫీసుమట్టుకు ద్రిప్పట గుమాస్తాల కాచార మైనది. ఇందువలన సమను తెచ్చిన బ్రాటోతున కాతిభ్యమొసంగు ఖర్చుగాక, తాలూకా హెడ్డుక్వార్టర్సుకు బోయి పూటకూల్లమృకు డబ్బు సమర్పించుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. వీరి కిచ్చు స్వల్పజీతమంతయు నీ ఖర్చులకే సరిపోవును. ఇట్టిస్థితిలో గ్రామోద్యోగులు ట్రావెలింగు అలవెన్సు యిప్పించుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరియుండిరి. వీరిని తమకు పీలించుకుండుటకై అడ్డుగా నుండులాగున డూప్లి కేటు సమనులను జారీచేయు పద్ధతి నవలంబించ వలయునని కోరిరి. దీనిని రివియూబోర్డువారు, గవర్న మెంటువారు అంగీకరింపరైరి. స్థానికోద్యోగుల వైతనిజీవాలునట! భీతిచే స్థానికోద్యోగుల కీసంగతి విన్నవింపకొనువారుండరు. వారు తరుచురాకుండ చూచునడియు నున్న యే గ్రామోద్యోగులకు జరిమానా విధించుటకంటె బ్లాకుమార్కులనిచ్చు పద్ధతి బెట్టవలె నని రివియూబోర్డువారు సలహా నొసంగగా, ప్రభుత్వమువారు తాలూకా ఆఫీసులలో కాండక్టు రిజిష్టరు నుంచవలె ననియు 2 సంవత్సరముల పాటు చూచి ఈపద్ధతి ఎట్లు పనిచేసినదిరేపు చేయవలె ననియు నుత్తరువొసంగిరి. జరిమానా యన్న అంతటితోనే మరచిపోవునది ఈ బ్లాకు మార్కు పద్ధతి తరతరములవరకు నిలిచియుండు వాత. ఇదిగ్రామోద్యోగులకు కలిగించిన పాకర్యముట! ఏవివిధాధికారికి కోపమువచ్చినను ఏరణకూపదేశదేసర్వీట్రునింగుకు వెళ్లవలెన. సర్వీట్రునింగు అయినవారు ప్యాసమువట్టు సర్టిఫికేట్టు నియ్యకట్రునింగు అయినట్టుమాత్రము సర్టిఫికేట్టు నిత్తురు. ఒకసారి పరీక్షయంగు జయమందినవారు ఆ పరీక్షకే మరలమరల బోవుట యన నర్థము గాన్పించును. జయమో అపజయమో నిర్ణయించుచు సర్టిఫికేట్టు నిచ్చినచో జయ మందినవారు కిరిగి తిరిగి పరీక్షకు బోవు నవస్థ తప్పదు. ఈ విషయమును పమ్మంచుటకు రివియూ బోర్డువారి రిపోర్టు రావలయునట! అంతవరకు ప్రభుత్వమువారేమియు నిర్ధారణ గావించలేరట! ప్రయాణపు బత్తాలను ప్రస్తుత ఆర్థికస్థితి ననుసరించి యొసంగలేరట గాని ప్రత్యేకపు ప్రయాణ బత్తాల రేటు ఎట్లుండవలెనో బెలుపుటకు రివియూ బోర్డువారిని కోరిరట! కాలము గడచుచున్నది గాని కడుపు నిండుట లేదు. స్వరాజ్యము లభించువరకు ఆర్థిక పరిస్థితి లిట్టి యుండునను సంగతి గ్రామోద్యోగులకు సూతనవిషయము గాదు.

ఉభయ భ్రష్టత్వము

స్థిరచిత్తము లేనివారి కుభయభ్రష్టత్వము గలుగుచున్న విధమును గుంటూరు మ్యూనిసిపాలిటీ చైరుమను చరిత్రము తెలుపుచున్నది. మున్సిపాలిటీ చైరుమను ప్రజాప్రతినిధిగాని అధికారుల కీలుబొమ్మ గాడు. అసహాయోద్యమనాయకు నభినందించినందులకు రజా అలీగారు కలెక్టరు బెడరిపులకు భయపడి దానిని రద్దుచేయించెను. అసహాయోద్యమమునకు సానుభూతి చూపినందులకు హిభను పోయినది. గవర్నరుగారికి స్వాగతప్రత్యము నర్పించినపుడు వారి ఫింఛనును తిరిగి ఇప్పించుటకు వేడిరి. శాసనోల్లంఘమునకు స్వాగతవిషయమును నిర్ణయించునపుడు సభనుండి మొము తప్పించిన ప్రముఖుడు కలెక్టరుదగ్గరకు బోయి స్వాగతప్రత్యమును ప్రతిషేధింపించెను. అశ్మకారము లేని సాహెబుగారిని ప్రభుత్వమువారును ప్రజలును గౌరవింపజాలరు. నవ్వుపూరణమునకు రూ 1500 ల నిచ్చుకొనవలయు నని యధికారులు నిర్ణయించిరి. స్వమతాభిమానమును స్వదేశాభిమానమును లేక పోయినను ఆత్మగౌరవమైన నుండవలయును. అన్నియును విడిచిన సాహెబుగారి కుభయభ్రష్టత్వమును గలిగినది. అధికారులును ప్రజలును నిరసిం చిన సాహెబుగారాత్మగౌరవమును గాపాడుకొనుట కేదోపక్షమును నమ్మి పనిజేయుట యిహపరముల కనుకూలము.

గుంటూరునిచాళిలు

హుభిర్బర్డుగారు నిర్బంధించిన శాంతిపైనికులను కిలాఫతు వాలెంటియరులను నిన్నును విచారణచేసిరి. నేరాకోపితులకు రూ 10 మొదలు రూ 100 వరకు జరిమానను కోర్టు కూర్చున్నంత కాలము ఖైదును విధించినట్లులు తెలియుచున్నది. శిక్షల వివరము వేరొకచోటను ముద్రింపడినది శ్రీయుత ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారికి రూ 50 ల జరిమానాను విధించెను. జరిమానానిచ్చుట కందరును నిరాకరించిరి. తరువాతను మేము వసూలు చేసికొనగల మని చెప్పి నిరాకరించిన వారినందరను పంపివేసిరి. ఈ యవ్యక్తనాటకప్రదర్శనమువలనను అధికారిగౌరవమునకు గాని ప్రతిభకుగాని కలిగిన ప్రయోజనము నధికారులు తెలుపగలరా? అధికారులు చార్జ్ష్యమును రక్షింపమును నాపినట్లులు సంతసింపవచ్చును. చేయనిపనులను చేసినట్లులు నమ్మి యానందించుట యధికారిధర్మము గదా! అధికారులు నిర్బంధములను ప్రయోగించి అసహాయోద్యమబలమును వ్యక్తము చేసినందుల కధికారుల అసహాయోద్యమమునకు చేసిన మేలునకు పంతెసింపవలయును గాని విచారమును పొంద నవసరము లేదు. తా నొకటి తలచిన దైవ మొకటి తలచునను రహస్య మిప్పుడైనను నధికారులకు స్ఫురించునా?

ఐక్యత

హిందూమహమ్మదీయైక్యత జూపుటకోయన 4 ఆగస్టు తేదీని హిందూపంచుగయగు వరలక్ష్మీ వ్రతమును, మహమ్మదీయపంచుగయగు బకిరీదును రెండును ఒకనాడే తలస్థించినవి. ఈదినమున గోవధను చూని హిందువులును మహమ్మదీయులును తమ ప్రాభాత్యత్వమును స్థిరముగానుంచు సాధనమగు ఖద్దరుచుధరించి తమ వ్రతముల నెఱవేర్చుకొందురు గాక యని కోరుచున్నాము.

దేశీయఖిలాఫతు సంఘసభ

దేశీయ ఖిలాఫతు సంఘసభ కలెక్టరాగరమున కెట్టెరు 15 వ తేదీని జరుగును.

సమీపపాద్య సమస్య

గ్రీకుల కోరిక

మిత్రమండలి నిరాకరించుట

విశేషము ఆగస్టు 1:- కాన్స్టాంటినోపొలుగుండు ప్రెస్ట్యు ములను పోనియ్యట కనుపరచియవలసినదని గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు మిత్రమండలిని కోరిరి. ఆంగ్లపరామర్శ ఇటలీ ప్రతినిధులందుకు నిరాకరించుచు బాల్కన్యావధి గ్రీకు విదేశాంగమంత్రికి ప్రత్యుత్తరముంజరెడిది. గ్రీకు ప్రెస్ట్యులు లబ్ధిపైత్యమును పంపింపబడినందుల ఎదుర్కవలెనని కాన్స్టాంటినోపొలునందలి ప్రెస్ట్యుధ్యక్షులగుండు సుత్తువు జేయబడినది తెలుపబడినది.

గ్రీకుల వాగ్దానము

లండను ఆగస్టు 1:- గ్రీకు ప్రభుత్వమునందుగాని కాన్స్టాంటినోపొలునందుగాని పరిశీలనలందు మాన్యుట గలిగినట్లు తెలియబడుచున్నది. కాన్స్టాంటినోపొలు పీఠిక ప్రకారముగ పరిగణింపబడు ప్రెస్టిక సన్నాహములను మాన్యుచేద మనియూ, తటస్థ ప్రదేశములందు ప్రెస్టికలను రద్దుజేపెన మనియు గ్రీకు అధికారులు మిత్రమండలి కభ్యుత్తము సెలవిచ్చియు తెలియచున్నది.

స్మిర్నా స్వాతంత్ర్యము

పారిసు ఆగస్టు 1:- స్మిర్నా యందు గ్రీకులు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుట, పారిసు సంధిసూచకలకు ప్రతిరేకముగ నుండెను గాన నందులకు అనుమతిని తెలుపవలెనని పరామర్శ ప్రభుత్వమువారు ఇటలీ అంగ్ల ప్రభుత్వములకు తెలిపిరి.

రెవిన్యూమెంబరుగారి పర్యటనము

అనంతపురంజిల్లా గుత్తి సబ్ డివిజనునందలి కాలమాన పరిశీలనలను స్వయముగ పరిశీలించి పాతల ఇబ్బందులను తొలగించుటకై తగు సేర్పాటులు చేయు విషయమై ఆలోచించుటకు ప్రభుత్వపు రెవిన్యూ మెంబరు ఆ. గు. గౌ. సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లాసాహెబుగారు అనంతపురంజిల్లా యందు పర్యటనము సల్పి తీర్మానించుకొనిరి. 6 వ తేదీని బొంబాయిమొయిలులో చెన్నపురినుండి బయలుదేరి 7 వ తేదీ ఉదయం గుత్తి చేరెదరు. మధ్యాహ్నము పండికి వెల్లెదరు, 8 వ తేదీ ఉదయం కృష్ణపాడునకు వెల్లెదరు. 8 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు గుత్తిలో కలుపుకునాయకులసలహాపుచ్చుకొనెదరు. 9 వ తేదీన గుంటుకల్లు ఆప్రాంతములందు పర్యటనమునకవి వెనుకొందలొ రెండుదినములందు 12 వ తేదీ ఉదయం చెన్నపురికి తిరుగువచ్చెదరు.

ఇందికేపు ప్రభు సంపతులు నవంబరు 5-వ తేదీకి ఢిల్లీకి వచ్చెదరు.

డాక్టరు విద్యాభ్యాసమంత్రి మా. పి. సి. మిత్రర్ సి. వి. ఇ. గారు మొన్న మధ్యాహ్నము వచ్చిరి.

నిన్ను బాతుల ప్రతినిధి:- గిరిధి మునిసిపలు సంఘమున (నంగ రాష్ట్రము) నిన్ను బాతుల ప్రతినిధిగా ఏ. చామరగారిని నియమించిరి.

బెంగళూరు వార్తలు

తిరుత్తనపాల్లి డివిజనులో సకాలములో ఇద్దరు అశ్వధులు ఎన్నికలకు నిలబడిరి. అసలు నలుగురు వాయుదా కానల నిలబడినందున ఎన్నికలకు అర్హులుగా రని ప్రోసిడెయిడెరి. ఈ డివిజనుకు ఎన్నికకారులు అనుకొన్న యధ్యక్షుల సంఖ్యను పూర్తిగ ఎన్నుకొనకపోవుటచే నూటికి 25 మంది ఓటరులు ఎన్నికలు జరుగవలయునని గోడిచో కొత్త ఎన్నికలను జరుపుటకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించెదరు. దీని ననుసరించి తిరుత్తనపాల్లి ఎన్నిక సమస్యను పరిష్కారము జేయవలెనని తిరుత్తనపాల్లి డివిజన్ కమిషనరునకు తీర్మానియబడినది.

గ్యాలియరు దర్బారులో:- ప్రధాన సాయకాశ్రుజ్ఞులుగ నున్న పండిత పూర్ణసింగు గారి యధ్యక్షతక్రింద 5, 6 తేదీలను రెయిసాసాలో, న్యూడెల్లీ - (కొత్త ఢిల్లీ) - 14 వ సిక్కు విద్యావిషయక సభ జరుగును.

మదరాస్ డిస్ట్రిక్ట్ కమేండింగు మేజరు జనరలు పత్తులకొ. వి. సి. సి. ఎం. జి. గారు బొంబాయికి ఇంగ్లాండునుండి 5 తేదీకి వచ్చెదరని అనుకొనుచున్నాము. ఆయన వెల్లింగ్టన్ 9 తేదీని వచ్చును. 19 తేదీని ఇటలీకు రానున్న సర్వసేనాధిపతి మార్షల్ గారి నాహ్వినించెదరు.

కాలమానము

ఆగస్టు 1 వ తేదీ

నీటిసప్తై బాగుగ నున్నది.

నీటిసప్తై బాగుగ నున్నది. వరి, రాగి, జొన్నలు, నవ్వులు పంటలు, చక్కెర అభివృద్ధిచెందుచున్నవి. ఆరు తాలూకా లలో తప్ప ఇతర ప్రదేశములందు పశువులకు ఆహారము చక్కెర దొరకుచున్నది పరిశీలు చక్కెరనున్నది.

గంజాము

వర్ష మింకను కురియవలెను. తాలూకా తాలూకాలో తప్ప మిగిలిన ప్రదేశములందు నీటి సప్తై బాగుగ నున్నది. చితాళి తాలూకాలో వర్షములేక పంటలు ఎండిపోవుచున్నవి. నవ్వులపంటకు చిదతగినది. వరి రాగి రెండవంటవేయవలసినది. రెండు తాలూకాలో తప్ప మిగిలినచోట్ల పశువులకు మేత చక్కెర దొరకుచున్నది.

విశాఖపట్టణము

వర్షములు చాలవు. మూడుతాలూకాలో తప్ప ఇతర చోట్ల నీటిసప్తై బాగుగ నున్నది. వరిపంట తిరుగనాటులు ప్రారంభమైనది. పంటలు బాగుగ అభివృద్ధి చెందుచున్నవి. పశువులకు మేత చక్కెర దొరకుచున్నది.

గోదావరి

వర్షములు చాలవు. గోదావరినది అనకట్టుపైనే ఆందుడు అడుగులు ఎత్తున పోవుచున్నది. కంటలు అభివృద్ధియిచ్చుచున్నవి. ఒకతాలూకాలో తప్ప మిగిలినచోట్ల పశువులకు మేత బాగుగ దొరకుచున్నది.

కృష్ణా

వర్షములు చాలవు. చెరువులక్రింద తప్ప మిగిలినచోట్ల నీటి సప్తై బాగుగ నున్నది. రెండు తాలూకాలో పశువులలో వ్యాధి వ్యాపించుచున్నది. పంటలు చక్కెర అభివృద్ధిచెందుచున్నవి.

గుంటూరు

నీటిసప్తై బాగుగ నున్నది. జొన్నలు, పప్పులు ఆముడములు ప్రత్తిపంటలు వేయబడుచున్నవి. పశువులకు మేత దొరకుచున్నది. నరసారావు కేట మంగోలు వినుకొండ రెల్లె బాపట్ల తాలూకాలో వర్షములు కురియవలెను.

కర్నూలు

వర్షములు చాలవు. వరి, జొన్నలు, కొట్టలు, వరిలు, వేరుశనలు పంటలు వేయబడుచున్నవి. పచ్చిగడ్డి దొరకుటలేదు. తాలూకాలో తప్ప మిగిలిన ప్రదేశములందు పశువులు బాగుగ నున్నవి. కర్నూలు, ధోని, పత్తి కొండలయందు తప్ప మిగిలిన ప్రదేశములందు కార్మికులకు పనులు దొరకుచున్నవి. 5 పెద్దగుర్తులు జరుగుచున్నవి.

బెల్లూరు

పశ్చిమ తాలూకాలో నీటిసప్తై బాగుగ లేదు. వరి, జొన్నలు, రాగులు, కొట్టలు, ప్రత్తి కొన్నిచోట్ల పంటలు వేయబడుచున్నవి. వర్షములు కురియవలెనని కోన్ని ప్రదేశములందు విత్తనముల చల్లుటకు ప్రారంభించుటకు పిలువబడుచున్నది. పశువులకు మేత సమృద్ధిగ దొరుకుటలేదు. వర్షములు కురిసినగాని పరిశీలులు చక్కెరలేవు.

అనంతపురము

వర్షములు బాగుగ చాలవు. నీటిసప్తై బాగుగ లేదు. విత్తనములు చల్లుటకు పిలువబడుచున్నది. పచ్చిగడ్డి దొరకుట యధముగ నున్నది. కొన్ని ప్రదేశములందు పశువులలో వ్యాధులు వ్యాపించుచున్నవి. గుత్తి తాలూకాలో పరిశీలు లెంతమాత్రము సంతృప్తికరము లేవు వర్షములు కురియవలెను అనవరము.

కడప

వర్షములు చాలవు. నీటిసప్తై బాగుగ నున్నది. వరి, జొన్నలు, రాగులు, వేరుశనలు పంటలు వేయబడుచున్నవి. మూడు తాలూకాలో తప్ప ఇతరచోట్ల పశువులకు బాగుగ మేత దొరకుచున్నది.

నెల్లూరు

కనిగిరి రిజర్వాయరు, సంగం అనకట్టులలో నీటిసప్తై బాగుగ నున్నది. జొన్నలు, పప్పులు, ఆముడములు, ప్రత్తిపంటలు వేయబడుచున్నవి. పశువులకు మేత దొరకుచున్నది.

మద్రాసు

కార్మికులకు పనులు దొరకుచున్నవి. ఆహారపదార్థముల స్థావర బాగుగ నున్నవి.

చిత్తూరు

వసులూరు తాలూకాలో నీరు తక్కువగ నున్నది. కాలచాస్తిలో వర్షములు లేనందున పంటలు ఎండిపోవుచున్నవి. తాలూకా తాలూకాలో పశువులకు చక్కెర మేత దొరకుటలేదు. వర్షములు కురిసినగాని పరిశీలులు చక్కెరలేవు.

తిరువనంతపురం శాసనసభ

మరల 1 వ తేదీని ఉదయము 11-30 గంటలకు సమావేశమై, టూమనాంటరుగాను సభ నలంకరించిరి. లాకారేజి హోస్టలు ఉత్తరవాతి హిందువులకే నియమించబడుటకు దాని కిచ్చు సామ్యు నీ య రా ద ని తి రా త్రి నముపపాదించబడినది. ఇతరవారు విద్యార్థులకు గూడ భోజన వసతిని కలుగజేసెనని ప్రభుత్వమువారు తెలుపతిర్మానమును సంతోషించుకొనబడినది. ప్రైవోట్ల అడివనలు బెంచి డిస్ట్రిక్టు మునగాళులలో, సర్కారు వ్యాయవాదులు అవసరమని పశుత్వమువారు తెలియజేయుటచే తీర్మానము నుపసాహించుకొనిరి. పెట్రోలు టెయిలరుకు సామ్యును తగించవలెనని తీర్మానము కూడ ఉపసాహించుకొనబడినది. కమిషనరు సంచారకర్మిని మోటారుబండి భృతిని 5.21 లక్షలరూప్యములకు 1700 రూప్యములు క్రింపబడినది. పాఠశాలము 5.15 గంటలకు సభ చాలింపబడినది.

హవూరా యభివృద్ధి

దీనిగూర్చి యోచించుటకు సర్ మురేంద్రనాథదేవర్ గారు నిన్నటిదినము కలకత్తా కాన్ఫరెన్సు, కలకత్తా ఇంపుమెంటు ట్రస్ట్ హవూరా మునిసిపాలిటీ, హవూరా జిల్లామేజస్ట్రేటు, ఈస్ట్ ఇండియా రైల్వేవీజింటులతో ప్రస్తావించిరి. ముక్తమహర్షి రెండువిషయములను తెలియగోరెను. యభివృద్ధికి కావలసిన పరిశీలనములు ఈపనికి వెల్లుబడిపెట్టు విధానము మొదటి విషయములలో కలకత్తా ఇంపుమెంటు ట్రస్టువారి సహాయము నపేక్షించవలసినది తోడు హవూరా పురపాలకసంఘ ప్రతినిధుల సాయమును బయలుపడు. హవూరా, ప్రత్యేకముగ, నీయభివృద్ధికి కొంత మొత్తము నుంచినను వైఫల్య కర్మకారముండదు. దీనివలన చేసినవనిచే చేయుట కవకాశముండదు. ప్రత్యేకముగ ఒక సంఘమేయున్న మరల లాభమే.

ఆర్థిక విషయము

పూర్వపు చీపుఇంజనీరు హవూరా యభివృద్ధికి కోటిరూప్యములు మదింపుజేసెను. ప్రస్తుత పరిశీలనలకుట్టి ఈసామ్యు దాటిపోవును. సాలు 1-కి 4-5 లక్షల రూప్యముల ఆదాయమును ఏర్పరుచవలయును. ప్రత్యేక పుంఘమును నెలకొల్పుటకు హవూరా పురపాలక సంఘమువారి నిష్పష్టమగుచున్నది. సభవారుగూడ చాలమంది ఇదే యభిప్రాయముతో నున్నారు. కలకత్తా ఇంపుమెంటు ట్రస్టు అధ్యక్షుడే అధికారికీ తాత్వికాంగమున కధ్యక్షులుగా నుండవలెను. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు రాలొచించెదరని మంత్రిగారనిరి. సాలు 1కి 1 1/2 లక్షల రూప్యములను హవూరా పురపాలక సంఘమువారి నిష్పాదకు. ఈ మొత్తమును అగ్ని మార్పుకపుడు-ట్రాన్స్మిట్ ఆఫ్ ప్రావెన్ట్-నూటికి రెండు రూప్యముల పన్నును విధించి సమకూర్చెదరు. జన పవార 1 పన్నులు, హాసీలు పన్నులను గూడ హెచ్చించెదరు. జనుపవారపరీక్షకువారితో ఆలోచించి ఈపన్నును విధించవలసియుండును. రైల్వే పెర్మిట్ పన్నును విధించుట కష్టము. రాష్ట్ర ఆదాయములనుండి ఏమైనగాయని నెచ్చుటకు పిలవవో ఆలోచించెద మని బెనర్జీగారనిరి.

మొరసేరము

ప్రొదరాబాదు సంస్థానములో బాల్కన్ జిల్లాలో ఒక మారుముల గ్రామములో భూసేరము జరిగెనని ఇచ్చడే తెలిసినది. రికరెండ్ బాబ్ సర్కారకి క్రైస్తవమతబోధకుడు- ఆరట్టిదేశమును బాకీయండెను. సామ్యు ఇత్యులయనని దాబ్ సర్కారడుగ ఆరట్టిదేశమును కత్తితో పొడుచుటచే క్రైస్తవమతబోధకులకు చాల గాయములు తగిలి చనిపోయెను. ఇంతవరకు హంకకుడు పట్టుబడలేదు.

రెండుమంతుల విమర్శన నల్లమందు రైస్సు లేనిదే. హెచ్. గ్రీగరిగారియొద్ద నుండుటచే ఒకసంవత్సరము కఠిన శిక్షయు 500 రూప్యములు జరిమానా విధింపబడినది. జరిమానా నియమిచ్చి ఇంకోకామసములు కఠినవరకము ననుభవించవలెను.

అలహాబాదులో మేజరుబ్లాకుగా రింతవరకు ప్రవేశించలేదు. సాయంకాలము రావచ్చును. వాతావరణస్థితిలు స్థిరముగ లేకపోవుటచే ఆయన రాకపోకలు నిశ్చయముగ లేవు. మరల ఇంజను పాడైనదని అంబాలావార్తలు తెలుపుచున్నవి.

పంజాబు గవర్నరుగారు 1 తేదీని ఆమృతసరమును సందర్శించి స్వర్ణగోపురములలోనున్న చెలువునకు జేయబడు మరమ్మతులు, క్రొత్తపనులను జూచిరి. తమసోదరుని కళ్యాణ మహోత్సవ సందర్భమున గవర్నరుగారికి లాలా మఖిందాసు.

విదేశ వార్తలు

నవ్వుపరిహారసమస్య

బ్రిటిషు ప్రభుత్వ లేఖ

పరాసు ఆసంతృప్తి

లండను, ఆగస్టు 1:—బొంబాయిలోని బ్రిటిషు ప్రభుత్వం నవ్వుపరిహారసమస్యను గురించి పరాసుకు ఆసంతృప్తిని తెలియజేసింది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వం నవ్వుపరిహారసమస్యను పరిష్కరించేందుకు తీసుకున్న చర్యలను పరాసుకు అభినందనలు తెలియజేసింది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వం నవ్వుపరిహారసమస్యను పరిష్కరించేందుకు తీసుకున్న చర్యలను పరాసుకు అభినందనలు తెలియజేసింది.

ఈ వ్యాపారమునందు లాభమును పొందుట బ్రిటను ఆశించుటలేదు. తాను చెల్లింపవలసిన మొత్తముల కంటే సభ్యముగ తన పాత్ర పోషించుట ను జరిగింపజేయుటలేదు. వ్యాపారము కొరకును మరల ఇతర విషయముల కొరకును బ్రెజిల్ ను విశ్రమించుట యెడల నిష్పాదించుటలైన బాధ్యతలనుండి దప్పించుటలేదని బ్రిటను గోరుటలేదు. తన పక్షమున మాత్రమే బ్రిటను వెలుపుచున్నది. ప్రస్తుత ఆర్థిక పరిస్థితులన ప్రపంచమునకు చాలవలయు లాభములేదని బ్రిటను నమ్ముచున్నది. ఈ విషయమును పరిష్కరించుట కందరును, ఈ విధానములందరినీ సద్ధముగ నున్నయెడల బ్రిటను తనకు రావలసిన పాత్రను నవ్వుపరిహారముల వదలుకొన నంగీకరించుచున్నది.

ఈ లేఖ యొక్క ప్రతియొకటి ఆమెరికను రాజదూతానికి కూడ పంపియ్యబడినది.

పరాసుల ఆసంతృప్తి

లండను, ఆగస్టు 1:—బొంబాయి ప్రభుత్వము గాంచి ప్రాంసు కలరకపడుచున్నది. పరాసు ఆఫీసరులు బొంబాయి నర్సింపురు పోరునుండి బ్రెజిల్ ప్రభుత్వము వారి నా బువలన ఈ నవ్వుపరిహార సమస్య ఒక దుష్టచక్రమునబడి దిగుచున్నట్లు గాల్పించుచున్నది. ఆమెరికా బ్రిటను కిచ్చిన బువలములను నవ్వుపరిహారములను బ్రిటిషువారు పరాసుపాత్రుల వదలుకొనబారు. బ్రిటిషువారు పరాసుపాత్రుల వదలుకొననిది పరాసులు జర్మనునవ్వుపరిహారముల వదలుకొనబారు. ఈ విధముగ పాత్రాప్తమునకు మరలొక రాష్ట్రము, కేంద్రమునకు మించిన బువలములకొరకు వెంటాడుచుండును. భవాగములొనిగి క్రొత్తగా భవము కచ్చినకేగాది భవాగమునండి భవము చెల్లింపరాదని పరాసు ప్రభుత్వమువా రిదివరకే నశ్చయించిరి. ఈ విధానము ననుసరించి బ్రిటను కీడుపలసినదని విషయమున పరాసువారు పేచీపెట్టిన యెడల ఆంగ్లపరాసు సంబంధములు జడవచ్చును. ఇందువలన పరాసువారు జర్మనీని ప్రతిక్షేపించుచును. అప్పుడు మారుమూల పరిస్థితి పరిష్కారము బ్రాహ్మణిక సమస్యను కేంద్రీకరించును.

జర్మనీ ప్రత్యేక వ్యవస్థలు

బర్లిన్, ఆగస్టు 1:—ప్రత్యేక వ్యవస్థలకు చెల్లింపవలసిన నవ్వుపరిహారములను దగ్గింపవలెనని గోరుచు జర్మనీ యంగిలంబాబులకు బ్రిటిషువారు తంపిన ప్రత్యుత్తరము పరాసులకు తీవ్రముగ లేదు. ఈ విషయమును మిత్రమండలిలోనికి సంప్రదించి ప్రత్యుత్తరమును పని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. పరాసు ప్రత్యుత్తరమునకు జర్మనీ తీవ్ర ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. నవ్వుపరిహారములతో పాటు ప్రత్యేక వ్యవస్థల నవ్వుపరిహారముల

ఆజ్ఞాల్లంఘన సంఘము

పార్లమెంటునందు ప్రశ్న

వింటర్నను ప్రభు ప్రత్యుత్తరము

లండను, ఆగస్టు 1:—కామన్సు సభయందు సర్ చార్లస్ యేటు ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు వింటర్నను ప్రభువు ఇట్లు నుడివెను. “నా నో గార్డు ఆఫ్ ఇండియాను ఇండిపెండెన్సు” అను పత్రిక భారత జేతమునకు జేసిన దురాచారము ప్రత్యుత్తరము గావించబడినది. చట్టవిరుద్ధము లగు వ్యాసములన్నియు దానినండి భారతీయులకు ప్రకటించి నయెడల చట్టపత్రము ప్రాసక్యూటు చేయబడు ననుటకు సంది యము లేదు.

ఆజ్ఞాల్లంఘన సంఘము సభవారి ఆజ్ఞాల్లంఘనవిచారణ సంఘము అయ్యెనేమిటదని వెలువడలేదు. ఈ సంఘములను యెట్టి అపరాధకరపరిస్థితులను సంభవించిన భారత ప్రభుత్వ తంతువారైన పీఠ ప్రభువు సురక్షితులైనారు.

ఇబ్నీనీ సీతులు

మంత్రివర్గ నిర్వాణము

రోము, ఆగస్టు 1:—పార్లమెంటులో యాతిమను మంత్రివర్గము నేర్పాటు చేసిన పాసిటీలను సామర్థ్యములు ఇందు కేర్చుకొనలేదు. సాంజుగారు విడదొంగవంతుల నుండును. వార్యభామును మంత్రివర్గము నంగీకరించెను.

కార్మికుల సమ్మె

రోము, ఆగస్టు 1:—పాసిటీ పక్షమువారిని మంత్రివర్గమునందు కేర్చుకొనలేనని వెలియుటవలన అందుల కన్యూతిని వెలుపుటగాను కార్మికుల సంఘము వారు పనివారందరును సమ్మెకట్టవలెననియు ప్రశ్న గావించిరి. దీనిని తప్పించుటకు ప్రభుత్వము వారు ముందుగా చాల బాగ్యతలను పుచ్చుకొనిరి.

లెండనుములలో సమ్మెను ఆంతిమింపవలెననియు కానియెడల చర్యదీక్షికో నెడమనియు పార్టీలు బెడరించిరి. రోమునందు దప్ప ఇతర ప్రదేశములందు సమ్మె తీవ్రముగ లేదు. వైనిటలును, ఫాసిటీలును బ్రాము బండ్లను, గుర్రపు బండ్లను నడుపుచుండిరి. ఈ సమ్మెలన ప్రసలకు చాల ఇబ్బందులు గలిగెను. వార్తపత్రికలు కూడ ప్రయోగించుటలేదు.

క్రింద నెల 1కి అయిదుకోట్ల మార్కులను చేల్లించుట యసాధ్యమని అందు వెలుపబడినది. పరాసుల బెడరింపునకు ఆగస్టుతి వెలుపబడినది. తనకేక్రొలినీ తమ బాధ్యతల నిష్పర్తింపుటకు యత్నించెదమనియు, అన్ని రాష్ట్రములవారును సహాయ మొనర్చిన గాని మార్కు వాడెను మామూలు స్థితికి రావాల దనియు వెలుపబడినది.

ప్రధానమంత్రిల సమావేశము

లండను ఆగస్టు 2:—ఆగస్టు 7 వ తేదీన లాండుబార్డ్ గారి కలిసికొనుటకు పాయింట్ గా రంగీకరించిరి. ఇబ్నీ, చెల్లియము ప్రతినిధులు కూడ హాజరయ్యెదరు.

లండను పౌరుల యజ్ఞప్రాయము

బొంబాయి కారిశేఖరలన, ఈశ్వరమున నవ్వుపరిహార సమస్య పరిష్కరింపబడు నుదనలు దూరమయ్యెనని పౌరులెందుండిన “బ్రెమ్సు” పత్రిక ఈ విషయము ప్రాసెను. ఈ దినమున ఉదయమున సవరింపబడు 2820 మార్కులైచ్చుచుండిరి. కాని ఈ వార్తలన మార్కులను తిరిగి యాభాసకారము పడి జోయెను. (దెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సు ప్రత్యేకతంతువార్త)

మిత్రమంతుల బువలములు

లండను, ఆగస్టు 1:—మిత్ర మంతుల వారు తమ కీడుపలసిన పాత్రలను చెల్లింప వలెనని కోరుచు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు మిత్రమండలికి లేఖనంపిరి. పాత్రలను చెల్లింపవలసినదని ఒత్తిడిచేయవలసి నచ్చినందుకు విచారించుమంటిమనియు కాని తాము ఆమెరికావారికి చెల్లింపవలసినంత మొత్తము మాత్రమే గోరుమంటిమనియు ఆమెరికావారికి తాము తిరిగిట్టవలసిన చెల్లింపవలసినదనియు డమకు మిత్రమండలిరాష్ట్రములు 109.8 కోట్లను బాకీయండిదనియు నందు వెలుపబడినది.

ప్రాంసున పోతిస్సునుండి లాట్సునకు జనుచున్న తెంకు యాత్రికులై బుబండ్ల దీక్షింపబడల 50 మందికి గానుములు తగిలెను. 40 మంది మృత్యువెందిరి.

ఐరిషు నిష్టవము

టిక్నరీ పోరాటము

లండను, ఆగస్టు 1:—టిక్నరీ కళమగుటవలన ప్రజా ప్రియతమ, నైపుణము, క్లిష్ట ప్రదేశమునుండి బయటపడినది. దీక్షలకాగారి ప్రధానకార్యాలయమును వాన్స్టెల్లెనైకి జనుటకప్పుడు సరాసరిమార్గ మేర్పడెను. ప్రజాప్రియతమైతి టిక్నరీలోని పాలిఫార్మ్ రీతి పరకురామప్రీతి నొనర్చుటచే 400 మంది పని లేకయండిరి. కిల్బర్నూకు నందు ముఖ్యములగు భవనములకు గూడ నిదేశింపబడినది. ప్రభుత్వపటాలములకు, ప్రజాప్రియతమైతి పంక్తిసంకెట నొక్కమారుగా నెదుర్చుచున్నది.

హారీరోలందుగారి మరణము

డివెలరాకు కుడిభువమున నున్నట్టి యెలు, ఆమెరికా యందు గత రెండు వత్సరములందు నుండి నో ఫో నో రామబారిగ నున్నట్టి హారీరోలందుగారు, ఆతని యెల్లెను సందర్శమున దీనిన గాయములవలన మరణించెను.

బాటమ్లిగారిని కామన్సునుండి వెడలగొట్టుట

సభవా రామిండుట

లండను ఆగస్టు 1:—కామన్సు సభయందే బాటమ్లిగారిని జూరీమొరింపవలెనని తీర్మానము చాంబర్లెనుగా తీర్చిన మున్దీ కామన్సు సభయందు ప్రదేశ పెట్టబడినప్పుడు సభయంతయు గంభీరతను చాల్చెను. తీర్మానమును ప్రదేశ పెట్టుటకు పూర్వము సభాభ్యుత్సాహము బాటమ్లిగారినుండి కచ్చినలేఖ నొకదానిని జరిపిరి. వ్యాధ్యాధిపతి జ్యూరీకి వెలిపిన ముగింపు యువవ్యాధమును ఆటార్ని జేనరలు ప్రభులసభ కప్పీలు జేసికొన ననుదతిని నిరాకరించుటకు బాటమ్లిగా రందు ఖండించిరి. తనలేఖలు సరిగ నుండకపోవచ్చును గాని తా నెప్పుడును తెలిసి సామ్మె సభవారింపలేదని యందు వెలిపెను. తనకు సంభవించిన దుర్బుద్ధము నందు, రాజోపు కామన్సు సభయందలి తీర్మానమే చాల బాధకరమైనదని తెలిపెను. సభవారికి వీడుకోలు నందనములను వెలిపెను. ఈ బాటమ్లిగా రిని హారీరోలందుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చి ముగించిరి. కలకత్తా వార్త తీర్మానమును బలపరిచెను. సభయంతయు నిశ్శబ్దముగ నుండి తీర్మానము నామోదించెను.

దక్షిణ లొండెనియూ

యునైటెడు ప్రభుత్వమున జేరుట

కేపు టౌను ఆగస్టు 1:—దక్షిణాఫ్రికా యునైటెడు ప్రభుత్వమును చేరుట కీమతలు నిర్ణయించబడినది:— (1) లొండెనియూ యునైటెడు ప్రభుత్వమునందు దయదకరాష్ట్రముగ నుండును. లొండెనియూయని పిలువబడును. (2) ఆంగ్లము కచ్చి అధికారభాషగా నెంచబడి సమానహక్కుల ననుభవించుచుండును. (3) ప్రస్తుతము కేంద్రకారకసభకు లొండెనియూ 10 మంది ప్రతినిధుల నంపవచ్చును. జనసభ్యుల పోచ్చినకొలది ఈ సంఖ్య 17 వరకు పెంచును. ప్రస్తుతము లొండెనియూ 6 నల్లరు ఎన్నుకొనబడిన సెనెటు లను ఒకనియొకరు సెనెటును నుండును. క్రమక్రమముగా 4 ను నెన్నుకొనబడి సెనెటును 2 నియోజకులను నుండును. (5) పత్రికముల యభివృద్ధికి, క్రైస్తవభివృద్ధికి 10 వత్సరములవరకు వత్సరమునకు 5 లక్షల నుపకరణములు ఒకరికొకరు.

ఈజిప్టు విచారణ

సర్ ప్రాంకు నోట్లగారి సాక్ష్యము

సర్ ప్రాంకు నోట్లగారి సాక్ష్యమును సాక్షాత్తు గులకు భారతకాసులభావ వెలిసియుండుట చాల ఆకర్షకము. నాకలో పనిజేయువారికి భావాపత్రిక యుండిన బాగుండునని వారు తోచుటలేదు. విశిష్ట సమయములందు జేకయ కళానులకు మంచి సాహిత్యముండుట అవు సక నుని ఆఫీకారు లేకే కచ్చించిరి. ఈ జిప్టు మునిగియినప్పటినుండియు ఒకద్దెక్కికారు లుద్యోగమునండి తొలగింపబడిరి. కళావలకవారు బాగుగ లేని విషయము నిజమే కాని సాక్షులు వెలిపినంతయు నమ్మబడులేదు. ఏమియు ఆక సాక్షుల సంభవించుటవలన కళాయందు చాలమంది యుండుటవలన కళానులక్రమకత్తి విఫల మయ్యెను. ఈ విషయమున కంపెనీ వా లొక విచారణను జరుపలేదు. సంగ్రామసమయమున కళానులు విలువలేనిసేవ నొసెక్కిరి. పత్రికాని శోరాటములందు వారు ప్రకటననియముగ ప్రకటించిరి.

మదరాసు వ రక్షకళాశాల.

(కమర్చి యల్ కా లేజి).

పాతికల

జనదేశం

உயர்வு

వివిక్తా

ప్రాంత పరిపాలనము

உதவி

జిల్లా మున్షిఫులు

ಪಿ. ಕೆ. ಬು. ಪಿ.

వర్ష వామువులు చీకారు ఒరిస్సాలోనికి దిరుగును.

మాటూరు సుబ్బారావు,

రిస్కీవర్, కటకు

చాతావరణ శాస్త్రబుద్ధు.

వారాంత్య నివేదికము:— ఆగష్టు 2 వ తేదీతో సంఖ్య
మహ్యో వారమున వర్ష వాయువులు ముకుటగానున్నను ఉత్తర,
మధ్య ఇండియాలోనుండి కొన్ని ప్రదేశములలో దామాషాయి
కంటేకొద్ద వర్షము చాల తక్కువైన నుండెను. దక్షిణ బ్రాహ్మ,
గుజరాతు మొదలగు ప్రదేశములందు వర్ష
మత్తడికముగ నుండెను గాని చిన్న రాజధాని మొదలగు ప్ర

జాతీయవిద్య

ప్రాఫెసర్ యం. వేంకటరంగయ్యగారు, ఎం. ఎ.

విద్య జాతీయముగ నుండగలదు ననెడి యుద్దేశముతో ఇటీవల మనదేశము దేశపు లక్షకములగు విద్యాలయముల స్థాపించి యున్నారు. అనేక సంవత్సరములకు పూర్వము పంజాబులోని నాయకులు కొందరు హరివ్యారమును గురుకుల మనెడు పేర నొకకలాకాల నిర్మించి, అందుతాము గలవుచుండు విద్య జాతీయవిద్య యని భావించి కడుపీక్షతో బనిజేయుచున్నారు. ఇట్లే దివ్యభాననమాజమువారు కాశీపట్టణముందు హిందూకళాశాలను నిర్మాణము గావించినపుడు దానియందు జాతీయవిద్యను నేర్పనదేశించిరి. తర్వాత కొంతకాలమున కీసమాజము వారే జాతీయవిద్యవిద్యాలయ మను పేర చెన్న పట్టణమునందు అదయాకలా నొకవిద్యాలయమును స్థాపించిరి. ఇదేరితగ ఆంధ్రదేశాభిమానులు కొందరు మచిలీపట్టణమున జాతీయ కళాశాల నొకదానిని జయప్రదముగ కొనసాగించుచున్నారు. కడచిన రెండుసంవత్సరముల నుండి, సహాయనిరాకరణోద్యమము ప్రబలినదానిక, అనేకస్థలములందు జాతీయపాఠశాలలు బయలుదేరినవి. కాంగ్రెసు మహాసభవారుమాడ నీరైన యమై ఎక్కువశ్రద్ధతో పనిచేయుట ఆర్థికతాత్వక యని ఇటీవల తీర్మానించి, అందుకై ఉపసంఘము నొకదానిని నిర్మించి యట్లు తెలియుచున్నది. దీనిసంతన బట్టిచూడగా కొన్నిసంవత్సరములనుండి జాతీయవిద్యను వ్యాపింపజేయుటకై మనదేశముందు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవట స్పష్టము.

ఇట్టిప్రయత్నములు జరుగుటకు కారణము తెల్పి జాతీయ విద్య అనగా నేమి? మామూలుగ నిట్లుపాఠశాలలలో మనవారు నేర్చుకొను విద్య జాతీయము కాదని భావించుటకు హేతువు తెల్పి ఏయేమార్పుల గావించినయెడల మనవిద్య జాతీయము కాగలదు? అను విషయములు చర్చనీయములగు నున్నవి. ఇప్పటిజాతీయవిద్యాలయములను పరిశోధించి చూచినవారు కొందరు వీటికిని తక్కిన విద్యాలయములకును ఎట్టిభేదము లేదనియు, పేరునందు మాత్రమే భేదము కలదనియు, విద్యను జాతీయమనియు జాతీయము కాదనియు రెండురకములుగ విభజించుట ఆసంగతమనియు అభిప్రాయపడియున్నారు. కావున దీనివిషయమై మనము కొంచము శ్రద్ధతో అలోచింపవలెను.

ఆంగ్లేయప్రభుత్వము మనదేశమున స్థిరముగ నాటుకొనినప్పటి నుండియు పాశ్చాత్యులనాగరికత మననాగరికతకంటె నన్ని విధముల నుత్తమ మైనదనియు, పాశ్చాత్యుల నాగరికతాదృష్టులను మనము స్వీకరించిన గాని మన మున్నతదానికి రాకాల మనియు నొకవిధముగ పభిప్రాయము మనవారిలో కొందరికి కలిగినది. పాఠశాలల మూలమున నాంగ్లేయవిద్య దేశమందు వ్యాపింపను. వ్యాపింపను ఈ అభిప్రాయము బలవత్తై అన్ని వైపులనుండి మనవారి నావరించి, ఎన్నియోనేలసంవత్సరములకు నభేద్యమనియించబడుచుండిన మనయాచార్యులహాసముల రూపు మాపుగావించడంకైనను, అనేకులు మనమతమందు విముఖత్వము జూపసాగిరి. కొందరు మనమతమునందలి క్రైస్తవమతముకంటె నుత్తమ మైనదని తలచి దాని నవలంబించిరి. సంఘ సంస్కర్త లను పేరుతో కొందరుబయలుదేరి మనలోని వర్ణభేదములను వివాహ భర్తములనుఖండించిపాశ్చాత్యసాంఘికాచారములేదాచారము లని వాదింప దొడరిరి. పాశ్చాత్యవిద్యాసంప్రక్తియనే నత్యంత వ్యాపానము గాంచిన మన విద్యాధికుల ద్వేషుల సహింపలేక మన సాంప్రదాయము లన్నియు నణింపజేయు. ఇట్లుండగా, “పాశ్చాత్యుల నాగరికత అంత యుత్తమమైనదా? దానియందు లోపములే లేవా? కొన్ని విషయములందు పాశ్చాత్యులు మనకంటె గొప్పవారైన కావచ్చునుగాని, అన్ని విషయములందు వారు తమ లనియు మన మధము లనియు చెప్పుట యుక్తమా? మన మతములో లేని గొప్పరహస్యము లేని వారి మతమందున్నది? మనకంటె వారెక్కువ నీతిగలవారా? జాతీయము, పౌరత్వము, స్వరాజ్యపరాయణత్వము మొదలగు దుర్గుణములు వారి యందు మాత్రము గనబడవా? కావున సమస్తవిషయము లందును మనము వారి ననుసరించి నెల్లకలయు ననుట గొప్పపాపము. వారి యాచారములు మనమతయోగించునా యని యాలోచింపక వాటిని మనము స్వీకరింపబూనుట తప్పు. మనలో నీకాలమున లోపము లున్నవనిన, వీటికి మనమతము మనకాస్త్రములు మనసాంప్రదాయములు మున్నగునవి కారణముగ మన మొనకూడదు. వీటియొక్క నిజతత్వమును మనము ప్రపంచ జాలకపోవుటయు, తెలిసికొన తగినదేనియు వీటియందు లేదని భ్రమపడుటయు పాశ్చాత్యకాస్త్రములే మనకు మోక్షదాయక

ములని భావించుటయు మన హిందూత్వమునకు కారణములు. కావున మననాగరికతయొక్క నిజస్వరూపమును మనము తెలిసికొని దానినుసరించి మన యాచారవ్యవహారము మార్పు గావించుకొనవలయునని, ముందువెనుక లాలోచించక పరుల భర్తములబట్టి నడచుకొనుట మంచిదికాదు.” అని కొందరు వాదించి, పాశ్చాత్యులు దేవాంశసంభూతు లనెడి దురభిప్రాయమును మార్చసాగిరి. మతవిషయములలో మనయాధిక్యతను స్పష్టపరిచినవారిలో వివేకానందస్వామిలువారి గ్రంథాలులు. వర్ణాశ్రమభర్తములలోని నర్తమును ప్రబోధించుటకై అనేకులు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. మనపూర్వులు నట్టిమాధులు కారనియే, వారు గావించిన యేర్పాటులు నిర్భక్తములు కావనియే, రాజకీయవిషయములందు పాశ్చాత్యులకరణమును పొందవలసినంతమాత్రమన లక్ష్మీన సాంఘిక పాఠశాకాదివిషయములలోగూడ మనము పరతంత్రులై యుండుట యవసరము కాదనియు, మనకి నాదిగ వచ్చుచుండు భర్తముల విడనాడకూడదనియు ఇటీవల మనవారు తెలిసికొని తిదనుసారముగ నడుచుటకు బ్రయత్నించుచున్నారు. నలువది యేబదిసంవత్సరములకు పూర్వము మనవారికి పాశ్చాత్యనాగరికతయందు నున్నంతటి వ్యాపాన మిప్పు డుండుటలేదు; ఇంకేగొక దానియందు దోచిపెడుగు విముఖత్వముగూడ కన్నడుచున్నది.

జాతీయవిద్య కావలయు నేగాని, ప్రస్తుత మాంగ్లేయ పాఠశాలలో నేర్చువిద్య నిర్భక్తమైనదని వాదించుటకూడ, ఈ విముఖత్వముయొక్క ఫలమే, “మనది” అనునది యొకటియున్నదని భావించి లిప్సటికి గ్రహించితి. ఈ కారణముచేతనే జాతీయ విద్యాయుద్ద్యమముకూడ మనదేశమందు బయలుదేరుట సంభవించెను.

జాతీయవిద్యావిధానమును నిర్ణయించువారును, దానిని విమర్శించువారును, దానికి గల రెండుమాడు ముఖ్యలక్షణముల గమనింపవలెను: (1) విద్య, జాతీయసాంప్రదాయముల ననుసరించి యుండవలెను. ఆప్రకారే దానివలన తగినఫలము లభించును. మనపూర్వులు మనకై సంపాదించియుంచిన మహాసేదేవ మొక్కటియున్నది. ఏయేసద్గుణము లార్జింపదగినవని వారు భావించిరి, ఏయే మహాపురుషుల జీవితములవలన దేశము పోషనతగాంచినదో, ఎట్టి యాదర్శములములమున దేశముయొక్క ఘనత వృద్ధిపొందినదో, వీటి యన్నిటియొక్క గమనాయమే ఆ నిత్యము. నిజమగు సాంప్రదాయము లన నివియే. ఇట్టినిత్యమొక్కటి యున్నదనియు, అది అమూల్యమైనదనియు, దానిని కాపాడుట మనకు విధి యనియు బోధించుట జాతీయవిద్యయొక్క ప్రధానోద్దేశము లలో నొక్కటిగ నుండవలెను. సత్యసంధత, పాత్రికత్యము, స్వాధ్యత్వము, దైవభక్తి, ఆహింస లోనగు సద్గుణములకు మనవా కొనసరిగిరితే గౌరవ మింతదేశము లనేకములలో నొసంగబడినది లేదు. “శ్రీరాముడు, సావిత్రి, భిమ, ద్రుహద్రుడు లోనగు మహాపురుషుల సంతతియందు మనము జనించినవారము; వారి గౌరవమును కల్పవరహితుముగ కాపాడుట మనకర్తవ్యము.” అను విషయము సర్వకాలము లందు స్మరణలీ సందుకొనునట్లు విద్యాబోధ చేయుటయే జాతీయవిద్యావిధానములో ముఖ్యమైన లక్షణము. (2) విద్యయెల్లప్పుడు ప్రస్తుత పరిస్థితుల కనుకూలించి యుండవలెను. ఎట్టి విల్పము లభివృద్ధి గాంచినయెడల దేశము మంచిస్థితికి రాగలదో, ఎట్టి కలిశ్రమలు హానికరములలో గురైతేగి, విద్యాభద్రులందు మార్పు కల్పించుకొనవలెను. ప్రస్తుతకాలపు విద్య లోగల లోపములలో నిదియే రెండవది. ఎంతో విద్యాధికులు జీవనోపాదాయము లేక, ఉద్యోగములకరకై తిరుగుమండుట మనము దినదినము చూచుచున్నాము. కృషి, వాణిజ్యములలో నగు నాయాకరములగు కర్మ లభివృద్ధి పొందుటకు వలయు విద్యను నేర్చుకొనువారిసంఖ్య బహుస్వల్పముగ నున్నది. మన మనభవింపు పదార్థకర్మములో నెన్నటిసో విదేశములనుండి మనము తెప్పించుకొనుచున్నాము. వీటిని తయారుచేయుటకు కలయు నేర్పు మనకు లేకపోవుటయేదా దీనికి కారణము. జాతీయవిధానముం దిట్టి లోపము లుండకూడదు.

ఈరెండు లక్షణముల ననుసరించి మన విద్యాపద్ధతులం దెట్టి మార్పుల గలిగించుకొనవలసి యున్నదో నింకొక వ్యాసమున తెలుపబడును.

జాతీయ సాంప్రదాయముల ననుసరించినట్టియు, ప్రస్తుత జాతీయ పరిస్థితుల కనుకూలించినట్టియు విద్యజాతీయవిద్య యని నిర్ణయించితిని. జాతీయపాఠశాలలకును తదితరపాఠశాలలకును భేద మిప్పుడు లేకపోవుటయేగాక ఎట్టిభేద ముండుటకు వీలు లేదని వాదించువారల కిదియే ప్రత్యుత్తరము. బాలురకు బోధింపబడువిషయములందును బోధనపద్ధతులందును భేద మేమియు కనబడకపోవచ్చును; చదువుట ప్రాయము కాస్తాధిక్యముల గ్రహించుట— లోనగునవి అన్ని పాఠశాలలకు సమానభర్తముగ నుండవచ్చును. కాని సంకల్పముందు మాత్రము జాతీయ

పాఠశాలలకును ఇతరపాఠశాలలకును తప్పక భేద మున్నది. భానసంపాదన మెన్నటికి స్వరాజ్యముకొనుట కే దనియు దేశ సేవకై యుపయోగింపబడుభానమే భానమని యు జాతీయవిద్యా కర్త దృఢముగ నమ్ముచుండును. ఇదియే వారి సంకల్పలక్షణము. ఇట్లుతే విద్యావిధానముం దిట్టి సుసంకల్ప మెట్టిదియు లేదు.

“విద్యాలన సాధింప దగువునెన్నఁద మెప్పటికి నొక్కటి తీరుగ నుండునుగదా? సంకల్పసహితముగ నున్నట్టి యొకటియండగలదా?” అని కొందరుగవచ్చును. కాని యొకస్పష్టతముచే నీసందేహమును పోగొట్టునగును. ఆంగ్లేయవిద్యను నేర్చు పాఠశాలలలో ననేకములు క్రైస్తవమతబోధకుల వశమందున్నది. వీటికిని తక్కినపాఠశాలలకును బహిర్విషయములందు కొంచెము కూడ భేదముగపడుటలేదు. విద్యాభానములు పఠనీయగ్రంథములు పరిష్కరించుట— మున్నగునన్నియు అన్నిటికిని సమానముగ నే యున్నవి. కాని సంకల్పముం దెంతయో భేదమున్నదనమాట సగవిదితము. క్రైస్తవమత సాంప్రదాయముల సాధ్యమైసంతకరకు వ్యాపింప జేయుకలయు ననుటయే ఈసంకల్పము మతగ్రంథముల చదివించియు మతానుసారముగ ప్రవర్తించుటయై క్రైస్తవపాఠశాలాధికారు లామతముయొక్క యొత్పాదకత్వము విద్యాధికులకు గ్రహణీయముగ చేయుచుండును. ఇట్టి విశేష మొకటి వీటియందు స్పష్టమగుచున్నది. ఇట్టి జాతీయ పాఠశాలలని చెప్పబడువానిలో కూడ మైనదాహరించిన సత్యం కల్ప మొక్కటి యున్నది.

ఈసంకల్పమునుబట్టియే బహిర్విషయములందుకూడ కొన్ని భేదము లగవడుచున్నవి. వీటిని సంత్య ప్రముఖునిచట వివరించుచున్నాను. మాతృభాషా వాఙ్మయము, మాతృదేశచరిత్ర— ఈ రెండును పఠనీయవిషయములలో నెల్ల సగ్రగణ్యత వహించి యుండును. (1) వాఙ్మయపఠనము. వాఙ్మయపఠనము విద్యాభ్యాసమందు ప్రధానమగు సంకముగ నెల్లరచే నంగీకరింపబడుచున్నది. ప్రస్తుతకాలపు విద్యావిధానముం దాంగ్లేయవాఙ్మయ పారిణతను సంపాదించుటకు మనవా రెల్ల ప్రయత్నించుచున్నారు. పేస్సీయరు మిల్టను తెన్నినను మొదలగు కుప్రసిద్ధులనివారి కావ్య నాటకముల నే గాక జనసామాన్య మొనగని యనామధేయుల గ్రంథములసహితము మనవారు సవ్యాభ్యాసముగ చదివి అనందింప దీక్షమహించుచున్నారా? కాని నన్నయ తిక్కన శ్రీనాధుడు పోతన పెద్దన—లోనగు సాంధ్రకవులతో పఠనమును కొందరికిగూడ నుండుటలేదు; ఇంతకంటె శోచనీయమగు వంశము నేగొకటి లేదు. వాఙ్మయ మెల్లప్పుడు దేశములోని మహనీయులు మనోగతులను తెలుపు సాధనము. మనపూర్వుల యశస్వత్యమును తెలుపు మూలాధారములలో నిది యొక్కటి. ఇదిగాక, కావ్యముల చదివి, వానిలోని రహస్యము గ్రహించి దానిమూలమున నెట్టి యానందమును సంపాదించి ప్రయత్నించుచున్నామో అట్టి యానందము మాతృభాషా వాఙ్మయములందు లభించు నేగాని పరభాషా కావ్యపఠనమువలన రాకాలము. కావ్యములోని కథ, దానిలోని వర్ణనలు అందులోని పాత్రలు సుచరించు రంగస్థలభావము దానిలోని తత్వము లోనగు వానిని గ్రహించుటకు భాషాపరిచయము మాత్రము చాలదు. ప్రజల ఆచారవ్యవహారములు వారి సాంప్రదాయములు, వారిచరిత్ర, దేశముయొక్క నైజము మున్నగు నవి తెలిసినగాని కవియొక్క హృదయము మనకు గోచరము కాకాలము. కావున మన యాంగ్లేయవాఙ్మయము నెంతకష్టపడి చదివినను దాని సోగగుగాని సారముగాని ఆంగ్లేయులకు బోధపడెనట్లు మనకు బోధపడజాలదు. వాఙ్మయమువలన నెట్టి యానందమును పొందగోరుచున్నారో అట్టివానికి మన విద్యావంతు లీ కారణముచే మారు లకుట సంభవించుచున్నది. పది పంకెండు సంవత్సరములకాలము రాత్రియంతయు కష్టపడి మన వారి వాఙ్మయమును చదువుచున్నారే గాని దానికి తగిన ఫలమునుమాత్రము వారనభవింపలేదున్నార. ఇట్టి సందర్భమున విద్య సాధక మగుటకు మాతృభాషావాఙ్మయపరిచయ మధికముగ నుండవలయునని నేరగ చెప్పవలసివచ్చెను. ఇంగ్లీషు ప్రేమించి జర్మను వాఙ్మయముల చదువకచ్చునుగాని మన వాఙ్మయమును చదవకొనుటతప్పు. కావున జాతీయపాఠశాలలో మాతృభాషా అగ్రగణ్యతను వహించి యుండవలెను.

(2) జాతీయపాఠశాలలలో ముఖ్యముగ బోధింపవలసిన విషయములలో మాతృదేశచరిత్ర రెండవది. దేశాభిమానము సద్గుణములలో ప్రధానమైనదిగ నెల్లకాలములందు భావించబడుచున్నది. దానిని బలపరచుసాధనములలో దేశచరిత్ర భానము మటి సాధనము నేరొకటిలేదు. మనపూర్వులు చేసిన ఘనకార్యము తెల్పి వారిలో మన కనుసరియు లగు మహాపురుషు లెవరు? వారివలన మనదేశమునకు కలిగిన ఘనతయెట్టిది? దేశమునగా కొండలు నదులు లోనగు ప్రకృతిబలముతో నిండి యొకపదార్థమా? లేక వైతస్యసహితమై మన దేశోద్భవము కలిగించు నొకకృత్రియా? భరితవర్ష మను మాట మనచెవిని పడినతోడనే మన హృదయములందు దంతురించు సద్భావము తెల్పి భారతమాత గర్భముందు జనించిననా చెల్లప్పుడు మూర్తయగున ప్రభావ సీమలగు నుండిరా లేక భానవంతులై మానవశోటి కనేకవిషయములందు

మార్గదర్శకులై యుండిరా? మనపూర్వ యశస్వీయ మనకు గోచరమైనప్పుడే మనకు దేశానుభాగము వృద్ధికాగలదు. దీని కంతకు చరిత్రమే మూలాధారమైయున్నది. "హిందూదేశమునకు చరిత్రయేలేదు, ఉన్నది దానియందు సేతుకొనకగిన విశేషము లేవియులేవు. దానిని చదువుటకై శ్రమపడుట నిర్భరము" అని ఇటీవలివర కశేతులు వారిందుచుండిరి. ఇప్పుడుగూడ నట్టివారశేతులు కలరు. మామూలుపాఠశాలలలో నిష్పటికర కీవిషయమై చూపబడుచుండు అనాదరణమున కిదియే కారణము. ఈ గొప్ప లోపమును బోగొట్టుట జాతీయ విద్యావిధానములోని రెండవ లక్షణము.

(3) పాఠశాలలలోని కార్యక్రమమందుకూడ నొక్కమా రున్న గావించవలెను. చిన్నవయస్సునుండి బాలరస పర్యంత కాల కార్యములందు ప్రవేశపెట్టుట ఆత్మంతావశ్యకము. అప్పుడుగాని దేశసేవ మనవారి కందరి కభ్యాసము కాబాలదు. మన దేశ మభివృద్ధి గాంచుటలో నెన్నియో అటుకము లీకాలమున నున్నవనియు వానిలో జాతి మతవైషమ్యములు ప్రధానము లైనవనియు మనకుందగ మెరిగివలెను. దీనిని బోగొట్టి వీనిస్థానమున సోదరభావము కలగజేయుట వలయుచున్నది. బాల్య మందే మనము నేనువలసియున్నది. విశాలవృద్ధియముతో మతమును నీతిని బాలరకు బోధించుటవలన నట్టి ప్రయోజనము కొంతవరకు కలుగును. కాని పర్యవకారముచే యెన్నిటిని సాధనమాత్రముచేత వృద్ధికాబాలరు. ఉపకారము చేయుటచేతనే ఇట్టిది వృద్ధియగును. కావున మొనటినుండియు బాలరకు కార్య రూపమున నీరంభము సేవను సేర్పరలెను. ఎవరికైతే లగినట్లు వారిచే ఇతరులకు సహాయము చేయుచుండవలెను. అధిక వయస్సు గల బాలరసహాయముచే రాత్రి పాఠశాలల సదుప వలెను. వీరులను తుదముగనుంచుట, ఆగ్ని మొదలగు వానిచే గ్రామమున కాశన సంభవించినపుడు దానిని బోగొట్టుటకు ప్రయత్నముచేయుట మున్నగుపనులను వారిచే చేయించుచుండ వలెను. ఇట్టిరంభునకేయం దుద్యుక్తులగు బాలరు పెద్దవారై నపుడు సహాయము సమస్తవైషమ్యములనువారి జాతిమతవివేకత లేక ఎల్లరితో స్నేహభావమున ప్రవర్తించురు.

(4) మన ఆర్థికస్థితిలకు దగినట్లుగ విద్యావిధాన ముండ వలెను. విద్యలకు దేశసోపాయము లిప్పటికంటె నెక్కువగు టయు ఎక్కువ లాభకరము లగుటయు జరుగవలెను. దీనిమూల మున దేశవైశ్యవృద్ధి గాంచవలెను. విద్యలోని ఈధర్మ మునకే వృద్ధి విద్యయని కొందరు పేరుపెట్టుచున్నారు. కాని దీనిని విపులముగ చర్చించుటకు మరయొకవ్యాస ముండవలెను. కాన దాని నింతటితో వదులుచున్నాను. కార్యక్రమమందేయేమార్పులను మనము గావించుకొనిన యెడల నదిజాతీయమగునో ఇచ్చటసంతోషముగవివరించితిని. ఇట్టిది జరుగుటకు విద్యావిధానాధికారము పూర్తిగ మనశాసనముందేది యుండవలెననియు, విషయములన్నిటిని మాతృభాషయందే సేర్ప వలెననియు మేము తెప్పకకర్తలేము. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ఇట్టి విద్య నెంతవరకు దేశమందు వ్యాపింపజేయ వీలున్నదో వేరొక మా చాలోచింతము. (తీరింక)

రంగూన్ కార్పొరేషను

ప్రభుమహాశేషము తొలగింపునకు ప్రకారము పార్సీ బ్యారిస్టరు గిన్నాలాగారి యధ్యక్షత్వక్రింద సమావేశమైనది. గ్యావిక సౌకర్యముగారు కమిషనరుగ నెన్నుకొనబడిరి.

చార్లెస్ బ్రాడ్లండుగారు బాలబాలికా కళాశాలలను జెనరల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ సందర్శించిరి. 13 వ నభిలభారత ఆయుశ్యద మహాసభకు ఆధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిన ఆయుశ్యద పంచా నన కృష్ణకాశ్రీ, కావిడిగారు పూనాలో నిన్న బయలుదేరి 4-వ తేదికి రాజమహేంద్రవరమునకు చేరెదరు. వీరిని సహా రాష్ట్రపాఠకులుగూడ చనువొందెదరు.

కాటి పోస్టు తెలిగ్రాఫు ఆఫీసు సబ్పోస్టుమాస్టరు 120 రూపాయలు అనుబాంబున ని సేరము తెుపబడెను. తెలిగ్రా ముల కిచ్చిన మొత్తమిది, తెలిగ్రాఫులెక్కలను తప్పగ నాసిరి మామూరు గవర్నమెంటుకు మద్దతుని కొరతొత్తారు సెవన్న కోర్టు విచారణకు బాపిరి.

మలబారు కేంద్ర సహాయకసంఘమువారు నెవ్రెబరు వరకు సహాయమునర్పింతు నిశ్చయించుకొనిరి. కార్యనిర్వహక వర్గమువారియందు తమకు సుపూర్ణవిశ్వాసము గలదనిరి. ఒరుజు వీరి పనినిగూర్చి చేయనివర్తనలు అనాదరణములనిరి. అట్లే భూమి అవకాశములేదనిరి. ప్రజలుగూడ తోడ్పడవలెనని కోరిరి.

వర్తకవిషయములు

మద్రాసు

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి
బాంకి తెలిగ్రాఫుకు బ్రాన్సుఫరు 15 19/32 పెన్నీలు
బాంకి డిమాండు డ్రాఫ్టులు— 15 5/8 పెన్నీలు
లండను డిమాండు డ్రాఫ్టులు } 15 25/32 పెన్నీలు
బాంకి కొనుగోలు రేటు }
మాడు నెలలవాయిదా డ్రాఫ్టులు 15 15/16 పెన్నీలు
ఆరు నెలల వాయిదా డ్రాఫ్టులు 16 1/8 పెన్నీలు
కలకత్తా మార్కెటు

కలకత్తా ఆగస్టు 2 బుధవారము

పత్రిక:—బెంగాలు నాగపూరు రూ 452/8
డబ్బారు 878
కాసోరాం 12
జనపనార:—ఆంగ్లో ఇండియా 870
యస్. యచ్. కైపు 85/6
నాపురా 44/6

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి, బాంకి తెలిగ్రాఫుకు బ్రాన్సుఫరు 15 5/8 పెన్నీలు
డిమాండుబిల్లులు—15 21/32 పెన్నీలు
బొంబాయి
మేరుమార్కెటు

బొంబాయి ఆగస్టు 2 బుధవారము

సాయంకాల మగుసరికి వాటాలధరలు యాగిందివిధమున నిలచియుండెను.
అహమదాబాదు అడ్వాన్సు రూ 2950
బొంబాయి కాటక్ 1120
బొంబాయి డ్రాయింగు 1420
నెంటులు ఇండియా 5005
నెంచరి 805
కొలాల బాండు 2290
కెనెంటు 530
కరింభాయి 2015
డెవిదు 1785
ఫజులభాయి 1855
ఇండియాను బ్రిటింగు 205
ఇండియన్ మాల్యా 712
కొహినూరు 2850
నూగ్రేటు 887
వెరలు 1050
ఫోనిస్సు 915
సిం నెట్సు 925
నాపురి 840
స్వడేశి 5040
స్వాను 1200

ఇతరవాటాలు

తాతాహైడ్రో—రూ 855
తాతా విరను అండు స్టీలు (ఆర్డినరీ) 57
" " (డిఫర్) 195
తాతా ఆయిలుమిల్లు—80
నెంటులుబాంకి—87
తాతాబాంకి—15/8

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి: బాంకి తెలిగ్రాఫుకు బ్రాన్సుఫరు 15 21/32 పెన్నీలు
డిమాండుబిల్లులు—15 11/16 పెన్నీలు

కలకత్తాలో ఉన్నటుల బొంబాయిలో గూడ ఒకటి రెండు తరగతులు గల బ్రాంబండ్లను నడిపించుటకు బొంబాయి కార్పొరేషనువారు తీర్మానించిరి.

కుక్కకాటుకు చికిత్సార్థము మామూరుకేగిన నార్వేస్టు ఫ్రాంటియరు చిక్కికమిషనరు ఈవారములో సిమ్లా కేగెదరు.

ఆమృతనరసు స్వర్ణగోళురపు సరిహద్దులలో ఒక అకాలీ వ్యక్తి ఇంగ్లీష్ అకాలీని కృపాజముతో తుతగాత్రుని జేసినందు లకు 307 పి. పి. సి. క్రింద 4 గేండ్లు తీరవేసి విధించబడెను.

"ఈజిప్టు" విచారణ

భారతనావికులపై యూరోపియన్

లండను, జూలై 31:—"ఈజిప్టు" నాకా సాదమును గురించి ఈ దినమున తిరిగి విచారణ ప్రారంభింపబడెను.

హెడ్డుమెంటరగు మైల్సు అను నాతడు భారతీయ నావికులకు క్రమశిక్ష. బాగుగలేదని చెలిపెను.

ఇదివర కొంగిన పాబూలమునందు, భారతీయనావికులు బోట్లంద గుంపులుగా జేరి నులువుగా బోటును దిండు కావ్య మునకు భంగము గలిగించినయెడల తెల్లనావికులనెను, ప్రయాణికులనెను క్రమశిక్షను వారుగూడ గవ్వరచినయెడల బోటును త్వరలో దింపెడివార యనియు చెలిపితిని. దానికిని ఇప్పు డిచ్చ సాక్ష్యమునకును భేదము గలవని సాటిసిటరు జెనరలు వెలుపగా నది తన యుద్ధేశ్యమని మైల్సు నుడివెను. బోటుద్రెల్లు అనునది లేదనియు అందరను గుంపుగ గూడెద రనియు మైల్సు ఒప్పు కొనెను. తెల్లకళాగులు తమ శక్తికొలది బోటును దింపుటలో సహాయ మొనర్పిరి.

స్టవర్ట్ సాక్ష్య మొసంగుచు బోటునిండ భారత కళాగులు గూర్చిని వెల్లుమండగా జూచితినియు, వారు భయపడినట్లు గాన్పించుచుండి రనియు, రెండవయభికారి ఒక బోటునందు స్థలమునొనర్చి తన ను మ రి కొందరిని గూర్చుండ బెట్టెననియు ఒకభారతీయుడు తనను పట్టుకొనెననియు ఆతడు భయపడి పోయిట్లుండెననియు నుడివెను. ఇంగ్లీష్ స్టవర్ట్ సాక్ష్య మొసంగుచు, భారతకళాగులు భయనివ్వలై పోయి డెక్కపై నటునిటు పరుగెత్తుచుండి రనియు తాను త్రాడుపట్టుకొని బోటులోనికి దిగితినియు అందు చాలమంది పురుషులే ననియు అందు భారతీయు లధికమనియు తానును తనసోదరియు చెరియొక తెడ్డును పట్టుకొని బోటు నడుపుటకు తోడ్పడితిమనియు, రివాల్యూర కబ్బముల వింటిమనియు నుడివెను.

ఒక క్వార్టరుమాస్టరు తన సాక్ష్యమునందు, తానున్న బోటు నాకనుండి దూరముగ పోవుచుండెననియు, నాకవద్దకు వెచ్చుట కెత్తించగా భారతకళాగులు సమృతింపక వెనుకకు త్రొక్కిన పోయినయెడల నుడివెను.

ఇంగ్లీష్ క్వార్టరుమాస్టరు, తానున్న బోటునందందరును భారతకళాగు లేననియు వారిని దిగిపోవలసినదిగా నుత్తరువు గావించితినియు కాని వారుభయమువలన కదలజాలక పోయిరనియు తానింగ్లీష్ బోటులోనికి జనితినియు సాక్ష్య మిచ్చెను.

మూడవక్వార్టరు మాస్టరు తనసాక్ష్యమున తాను జీవిం చియున్న వారిని గ్రహించుటకు బోటుతో వచ్చినపుడు ప్రయాణి కులతోడను దేశీయకళాగులతోడను నిండి మునిగిపోవుటకు సిద్ధముగనన్న బోటును జూచితినియు భారతకళాగులు వారిని రక్షించుటకు తమబోటును వేగముగ పోనిచ్చి కొందరు స్త్రీల ను రక్షింపగల రనియు నుడివెను.

నాల్గవ క్వార్టరుమాస్టరు తాను మూడునాల్గు రివాల్యూర కబ్బముల వింటినియు ఒక భారతకళాగును బోటును కర్రతో నాకనుండి అడలకుత్రోయటకు యత్నించుచుండగా కెప్టెనుగా రచ్చటకు వచ్చెననియు అంతటితో నది యాగిపోయె ననియు సాక్ష్య మొసగెను.

విచారణ అప్పటి కాపబడెను.

ప్రధానమంత్రిల సమావేశము

లండను, జూలై 31:—ఆగస్టు 7 వ తేదీన లండనునకు రావలసినదని లాయడు బార్డిగారు పాయింకరుగారి కావ్యన మందిరి. ఈసమావేశమునందు నష్టపరిహారములను గురించి మాత్ర మే చర్చింపవలెనని లాయడుబార్డి గారు మాచించిరి. ప్రతినిధుల సంపవలెనని ఇటలీ బెల్జియము ప్రభుత్వములకు ఆహ్వానము లంప బడెను.

జూలై, 31 తేదీని నుడిగాలి విస్తారముగ వీచుటచే యిరుపట్టాల నుండి 9 రైలుబండి 150 ప్రయాణికులతో నేల గూలెను. ఇది చాట్ ఫ్రేవెక్ వెను నడుమ జరిగెను. ఆశక్తు నున్న లోతుగల నీటిగోతులలో బడెను. ముగ్గురు చనిపోయిరి. 22 తుతగాత్రులైరి. మెయిలుబండి పోవుటకు అడ్డుతేదు. మైలు బండి ప్రయాణము జేసెను. చాలమంది అదృష్టవశమున తప్పించు కొని రని తెలియుచున్నది.

అలహాబాదులో ఫిల్లోసీ అనునాతడు భార్యాద్రవర్తము బాగులేదని ఎడబడలనిమి త్రము చేసిన వావా ఇంకను విచారణలో నున్నది. సాక్ష్యము జరుగుచున్నది.

యన్లైటెడ్ కింగ్డముండి ఇండియాకు వచ్చుటకు టిక్కెట్లు చాలనందున- నాట్ ఎంటైల్లు ప్యాసేజెన్-ఆయా కాభోద్యోగులు నెలపుమీద లక్షభర్యుతో బోవువారుగూడ లిగి ఇండియాకు రావలెనన్న నాట్ ఎక్స్‌ప్రెస్సు ప్యాసేజెన్ లేకున్న తరుదబ్బుతో టిక్కెట్లను కొనుక్కొనవలెను.

జూబులు

చీరాల - వేరాల

1 తేది ఉదయం ౧౦ ౬-10 నిమిషములకు ప్యాసెంజరు బండి చీరాల స్టేషన్ కు వచ్చెను. దేశీయవాహనాల సందర్భమున వచ్చిన జనముచే ప్లాటుఫారము క్రిక్కిరిసిపోయెను. వందేమాతరం - గాంధీయజ్ఞాపక కై - అల్లహా అగ్నియ అను జయజయధ్వానములు మోగుచుండ రైలు స్టేషన్ లోనికి వచ్చెను. దాక్టరు అన్నారీ - కన్నూరి రంగయ్యంగారు, రాజగోపాలాచారిగారు దక్క క్రిక్కినవారు నిద్రించుచుండిరి. వారినిదకు భంగము లేకుండా ప్రస్తుతాలలు వేయబడెను. ఈక్రింది సన్మానపత్రము గమనింపబడెను.

సన్మానపత్రము

అజ్ఞోల్లంఘన విచారణోపసంఘసభ్యులగు నో లోక పూజ్యులారా- తమ పాదధూరి సోకి పవిత్రమగు భాగ్యము మాధుమి నోచుకొనవచ్చును తమ సందర్భముపై ప్రవేశము మాకు కలిగి వందులకు మే మానందించుచున్నారము.

ఆర్యశ్రీమతులై కన్యమలన స్కేవో యెరుగక మహేంద్రునిమాడ్కి ఆంధ్రభవనమున మహాభోజముల నోల లాడుచుండెడు శ్రీ శైవలూ పండిత వరేణ్యుడు భర్తసంస్థాపకాధ్యక్షులై ఆగమాపములు శ్రీకృష్ణగృహస్థానము నలంకరించి యుండియు ఏమాత్రమును విశ్రామమునైన నైకొక అవార్తికములు తేజోవీక్షితో దేశసేవానిమగ్నుడై యుండెడి అభిశాలికిని తక్కిన సాధుభక్తులకును మేము మనఃపూర్వకముగ సాగరము నొసంగుచు తమ కైలసకు ఆయురారోగ్యైశ్వర్యముల నమగ సొంపుటకు భాగతీయులకు సత్కర్మస్వరూపులై పాపి కలిగించి ఎవడ చెఱసాలయందుండెడి పరమశాంతురూపియగు గాంధీ ఋషికి బంధువులై కలిగించుటకును ఈశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నారము.

మహాశయులారా- దేశముమహావిషమకాలమునందున్నది. గాంధీయజ్ఞాపకము మరి యిరువది అయిదునెల భారత వీరులును నిర్బంధనాశము స్వీకరించియుండటచే వారిని భారతమాతకును ప్యాసెంజరుల మిమ్మింపవలసిన బాధ్యత తక్కింకల దేశయులపై యున్నది. ప్రజలలో ప్రభుత్వ గృహమందు భిన్నాభిప్రాయము లేవడియుండుట తమ రెండు నిమిషము కాదు.

సద్గుణ శ్రేష్ఠులారా- ముప్పదికొట్టి భాగతీయులును, ప్రభుత్వమువారును తమ సంఘమువారి నివేదికముకై నిరీక్షించుచుండుటచే తాము సగ్గు జనసమ్మతమై, అకర్షకంకమై, ఆచరణ సాధ్యమైయుండెడి చక్కని ప్రజాభివృద్ధి గాబోవు కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారి యెదుట నుంచవలగని విశ్వసించుచున్నారము.

పురుష సింహులారా- ఇక మా స్వర్ణవయసును గూర్చి ఇంక మనవి చేసెదము. మా చీరాల - వేరాలలపై ప్రభాభివృద్ధిమగ్గు కృతిరేకముగా నిర్మింపబడిన పురుషాలకసంఘమును రద్దీ చేయించవలయునకు మేము పలుకప్రయత్నములు చేయుచున్నాము. అకర్షకంకమై, ఆచరణ సాధ్యమైయుండెడి చక్కని ప్రజాభివృద్ధి గాబోవు కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారి యెదుట నుంచవలగని విశ్వసించుచున్నారము.

చీరాల - వేరాల } ట్టు విన్నవించు భగ్నితులు
1-8-22 } చీరాల - వేరాల - వాసులు.

మైసూరు దివాన్ ఎ. ఆర్. బ్యాండ్ల వారు ఉద్యమండలమునండి 30 తేదీని మోటారుబండిలో తిరిగి వచ్చిరి. 1922 జూన్ మాసాంతమునకు 33 బాయింటు ప్లాటు కంపెనీలు స్థాపితము లై వని, 119 లక్షల రూపాయల పెట్టుబడి కలదు. నిరుడు 85 కంపెనీలు, 2312 లక్షల రూపాయల పెట్టుబడి యుండెను. 30 కంపెనీలు 184 లక్షల పెట్టుబడితో దివాళాతీసినవి.

కమ్యునిస్టుల విద్యార్థి వేతనములు.

కమ్యునిస్టుల సంఘమువారి ఉద్దేశములలో ప్రధానమైనది సంఘముం దుండవీటిబాటలకు విద్యార్థి వేతనములిచ్చి సంఘమును విద్యార్థులకుముగ జేయుటయే యని వేలూగ చెప్పవలసిన ములేదు. సంఘాభివృద్ధి యంతయు విద్యవీధి నే యాధారపడియున్నదని చెప్పటయం దతిశయోక్తి లేదు. సామాన్యులుగ కమ్యునిస్టుల వేతనసంఘము ప్రత్యేకం దిశరసంఘములకు దీసిపోతున్నను విద్యార్థిలావ కలిగి చదువుకొనుటకు ప్రత్యేకములేక చాలయిబ్బందులు పడుచున్న బీదబాలరుగూడ పెక్కురుగలరు. వారిని పోషించి విద్యార్థులుగ చేయుట కమ్యునిస్టుల సంఘముయొక్క విధి. ఇదికాకు సంఘమువారివిషయమున చేయుచున్న పరిశ్రమ సార్వభౌమ యింకను యెన్నోచదురులకు చేసిన నేగాని విద్య యం దాసక్తికలిగి ప్రత్యేకముచే చేదువలయునందీ బీదబాలురకై పరిశ్రమింపబడు. ఈ విషయము మహాసంఘమువారికి చెలియనిదిగాదు. ఈసంవత్సరము జరుగనున్న కార్యనిర్వాహకసభలో వాయటబీదయును గమనించి వికాలవృద్ధులముతో బీదబాలురకు చికిత్స సహాయముచేసి ప్రోత్సహించ వేడుచున్నాను. ఇదికాకు సంఘమువారి కేకారణములచేతనో మిడిలోమ్మలలో చదువుచున్న బీదవిద్యార్థులకు సహాయము చేయుటలేదు. ఆవిద్యార్థులనుగూడ ప్రోత్సహించినగాని వారు ప్రైవేటుకు కవకాళులేదు. తెలివితేటలు కలిగి బుద్ధి కుశలత యుండి కడుపేద లగుటచే చదువుకు కవకాళము లేక మనివేసిన విద్యార్థులకు నేను స్వయముగ యెలుగుదును. కాబట్టి మాడవసారములోపుగ చదువుచుండు విద్యార్థులకు గూడ సహాయముచేయ సంఘమువారిని వేడుచున్నాను.

కాలేజీ విద్యార్థులకు సంవత్సరమునకు రు 100 లును, హైస్కూలు విద్యార్థులకు రు 50 లును, మిడిలోమ్మల విద్యార్థులకు రు 25 లును, అధునపక్షము యిచ్చిన నేగాని సహాయము చేసినవారిము కాదు. విశ్వవిద్యాలయపరీక్షలను చదువువారికి గాక వర్తకపాపకామికవ్యవసాయవిద్య లభ్యసించువారికిని దేశభావ లభ్యసించువారిని గూడ సహాయముచేసి కమ్యునిస్టుల సంఘమును విద్యార్థులకు జేష్టప్రార్థించుచున్నాను.

మదరాసు, 2-8-22 జంపాల సాంబయ్య

తిరువాయ్కూరు శాసనసభ

ఎక్స్యూజు వ్యవహారములను గూర్చి తీర్మానములు ఆమోదింపబడినవి. ఒక వుత్తమాద 20000 రూపములు తగ్గించబడినవి. కొత్త బోర్డెన్స్ పట్టాలను తగ్గి పవలయునని ఉపాధిపతి బడిన తీర్మానము ఒడిపోయెను. మరకొయలుసారాట్టి ఉద్యోగి కల వేతనములను తగ్గించెదమని ఎక్స్యూజు కమిషనరు అభియమింపుటచే ఆతిర్వాన ముపసంహరింపబడెను. వీరియెదుట గూడ ఇరువురు తగ్గి చెదమని.

చిల్ల కట్టదపు పనులకు భుక్తు తగ్గించవలెనని జేసు బడిన తీర్మానము పను లిదిగరకే ప్రాంభముగ చేసే ఉపసంహరింపబడినది. తమ కార్యాలయమున కర్మసాధకులకు లేకుండగనే పనిని నిర్వహించుటకు ప్రయత్నించెదమనెను. అటవీకాభివృద్ధి గూడ కొంతకరకు తగ్గించబడినది అటవీ కళాశాల నీ బృంద తగ్గించబడినది. ఈ కళాశాలను ఉంచుటయాలేక ఎత్తివేయుటయాలేక విషయమును ఆలోచించుచున్నాను. బాయింటు ప్లాటు కంపెనీ కాలల పద్దులన్నియు అంగీకరియమను. పరిపాలనాకాభి విషయమై దావామునిద అన్ని పద్దులు ఒక్కొక్క న బడినవి. పెక్కిప్రేయలుగా కైర్తిప్రయోగముల సంఖ్య పెక్కువగు నున్నదని యొక కైర్తిప్రస సభ్యుడగు, ఇంకరసభ్యులకు కొరతము వచ్చి సాంఘిక ప్రాతినిధ్యపు సమస్యలను చర్చించుట కిది తావు గాదనిరి.

అగ తలహాము

రు 116 లు బహుమానము తీయ, దగ్గ, ఒరుపు, ఉబ్బసము, మొదలగు క్షేప్ర వ్యాధులకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల కోజులకు ఎటువంటి తీయకొక మైనను పూర్తిగా నివారణమగును. దీనికి పర్యయలేదు, వారంగోజులలోనే చాలా భాగము దీనికణము కనిపించును. అట్టి సమృద్ధము లేనివారు రాకపోకల భర్తలు మాకు పంపి యెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైదవ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సంపద మందుకు వి. పి. ఖర్చులలో రు 1-5-0 లు ఆగును. 1 నెల కోజులకు రు 4-5-0 లు ఆగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా. (213)

ఉంగరములు

వివాహసమయములందు, నాటకములందు, ఇతర కుభ కార్యములందు బహుమతినిచ్చుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు లేగిన మొదటిరకం బంగారు ఉంగరములు, పువ్వురాగములుచేర్చి కట్టుబడిన ఉంగరములు, క్లావరు, అర్బన్, సీలు, పాము, మున్నగురకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి నగలు తయారుచేయుచు అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నవి కృత్రికరముగా లేకున్న వాచను తీసికొని వైక మిచ్చెదము.

లక్ష్మీ జ్యాయలరీ కంపెనీ, 18/288, చైనాబాదు, మద్రాసు.

కురుక్షేత్రసంగ్రహము

1922-23 సం॥ ఇంటర్మీడియేటునకు పఠనీయ గ్రంథము ఇందు బాంధవులకు రాజ్యాధికారము లేమి నిర్ణయించబడినది. కల రు 1-0-0.

శంబుకవధ (నాటకము)

రామానుజముపై నభ్యర్థితమగు విమర్శనము. ముప్పది పుటల పీఠిక. రామానుజ యోధ కాలము నిర్ణయించబడినది. పెక్కి నూతనాంశములు సవిమర్శకముగా చెబుపబడినవి. రామానుజుడగు నెరిగినవా రెల్ల జనువందగిగది. కల 0-12-0. కలయవాడు: రైతు ప్రెస్, మారిస్ పేట, తెనాలి. (గుంటూరుజిల్లా)

జ్యోతిష రహస్యము

ప్రపంచముం దెల్లవలన విక్రీలి భౌతికగాంచి యనేక యోగ్యతాపత్రములను, సర్వశ్రేష్టులను పొందిన ప్రాశసనక ప్రకాశకాకరావుగారిచే రచియింపబడినది.

ఈ పుస్తక మెల్లవారికిని బోధపడుటకుగా చక్కని తెనుగులో వ్రాయబడినది. ఈ పుస్తకము చదివిన ప్రతివారును యితరులసహాయము లేకుండ తమంతటా సే జ్యోతిషులగుదురు. ఇట్టిపుస్తకము ముందెన్నడును ప్రచురింపబడలేదు. ఈ పుస్తకములో ననేక జ్యోతిషరహస్యములు, అనుభవ యోగములు జ్యోతిషులకేదివరకు తెలియనట్టి వాంఛములు కలవు. ఒక్కసారి చూచిన వైది వ్రాసిన సంతోలు నిజమని మీకే తెలియును. ఒకప్రతి కల రు 2-8 0 లు దిగువ చిరువామాకు వ్రాయవలయును.

కలింగ జ్యోతిషనిలయము, వోడేపర, విశాఖపట్నంజిల్లా.

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది రక్తశుద్ధికి శ్రేష్టమయినది. సహజమేహములు, మేహపాడలు, కుచ్చలు, చర్మరోగములు, కీడ్ నొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బిల చాలును.

20 ఈ॥ డబ్బీ 1-4-0 వి. పి. 0-8-0 కూమ్మండలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, నిక్కాక, కాట్రీత, కలబద్ధము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును. 2 డ॥ చాలును. 20 ఈ॥ డబ్బీ రు 1-4-0 వి. పి. 0-8-0 పి. కి. వ. అంతుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, (3851-4) వెరికేటి-నెల్లూరుజిల్లా.

తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము

మీరు ఇల్లుకడకునే తెలుగు మొదలందు శిష్యులైన భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. “ప్రాప్తి క్షమ్య నిమిత్త మజాబిల్ల పంపించండి!”

(13) ఇకాఫర్వేష్ బ్యూరో, కాకినాడ.

దంతచూర్ణము

వెల డబ్బీ .- 3 0-2-0 ఈ భంతిచూర్ణముతో పండ్లతోముటువలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించుటయును, నోట దుర్బంధములేక గుఱుగును. అమృతాంజనం దీపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

